

9

NOVINY KEŽMAROK

SEPTEMBER
2021
6. ročník

Vydáva Mestské kultúrne stredisko
v Kežmarku

Kultúrno-spoločenský
mesačník mesta

Poznáme text
z nájdeného artefaktu

str. 10

Drevený artikulárny kostol
privítal umelcov

str. 11

Uchádzame sa
o prestížne ocenenie

str. 22-23

Kežmarok hostil gastronomický festival Fest Street Food

» viac na str. 19

DREVONA®

MICHALSKÁ 73 KEŽMAROK

tel : 0918 605 347

email: kezmarok@drevona.sk

PF-20002

goretti
JEDÁLEŇPOZÝVAME VÁS
STRAVOVAŤ SA U NÁS

Reštaurácia GORETTI rozširuje rozvoz obedov v Kežmarku, Vrbove, Žakovciach a Ľubici.
Každý utorok varíme úžasné knedle a každý piatok pečieme ešte lepšie záviný - mak, kakao, orech a tvaroh.

To všetko si viete vopred objednať na tel. číslo
052 452 40 99 a 0903 646 827.

Cena obedového menu 4,00€, cena knedle 1,50€,
cena kysnutého závinu 6,00€, orech 7,00€.

TEŠÍME SA NA VÁS...

JEDÁLEŇ GORETTI, Slavkovská 19, Kežmarok
otvorené: pondelok - piatok, od 10:15 - 13:00
www.zamaz.eu

PF-20004

Klub priateľov Magury, Mesto Kežmarok, Východoslovenské folklórne združenie
a Detský folklórny súbor Maguráček

Vás pozývajú
na slávnostný program

„INE MINE MAJNE MO...“

pri príležitosti 45. výročia založenia
Detského folklórneho súboru

MAGURÁČIK

11. SEPTEMBRA 2021
O 17.00 hod.

v MsKS Kežmarok Starý trh 46

Vstup voľný!

Podujatie sa realizuje s podporou Fondu na podporu umenia a mesta Kežmarok.

ZVÄZ VOJAKOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKYa
Veliteľstvo Síl
pre špeciálne operácie

pozýva
slovenských vojakov,
ich rodinných príslušníkov
a turistov
na

MINISTERSTVO
OBRANY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
Realizované s finančnou podporou Ministerstva
obran Slovenskej republiky v rámci dotačného
programu. Za obsah tohto dokumentu je výlučne
 zodpovedný Zväz vojakov SR.

4. septembra 2021

26. MEDZINÁRODNÝ VOJENSKÝ VÝSTUP

INFO:

ODCHOD ÚČASTNÍKOV:
Z Troch Studničiek - do 08.00 hod.
Zo Štrbského Plesa (liečebný dom Solisko) - do 08.00 hod.
PROSÍME ÚČASTNÍKOV, ABY SA OBLIČI A OBLIEKLI NA PODMIENKY
VYSOKÝCH TATIER.

ÚČASTNÍCI VÝSTUPU ODBORÍAJA:
NA VRCHOLE ÚČASTNÍCKY LIST S VRCHOLOVOU PEČIATKOU.
V AREÁLI ŠTRBSKÉHO PLESA KORESPONDENČNÝ LÍSTOK
S MOŽNOSŤOU ODOSLANIA SLOVENSKOU POŠTOU.

Reduta odkrýva svoje tajomstvá

Práce na kežmarskej dominante boli počas leta v plnom prúde. V navrátenej plnej kráse a sláve sa nám Reduta predstaví až budúcu letnú sezónu.

Reduta dostala novú strechu a vymenili sa na nej okná.

Lehota výstavby 14 mesiacov odo dňa odovzdania a prevzatia staveniska bola potvrdená zmluvou o dielo. „Stavenisko sme odovzdali protokolárne 25. marca, teda plánované ukončenia komplexnej rekonštrukcie je 25. máj 2022. Našou snahou je tento termín skrátiť, ideálne by bolo keby sa podarilo práce ukončiť ešte v roku 2021,“ povedal Štefan Zima, vedúci útvaru výstavby, dopravy a životného prostredia.

Na stavbe prebiehajú kontrolné dni pravidelne každých štrnásť dní, ale aj ak si to vyžadujú okolnosti. „V rámci týchto pracovných stretnutí sa riešia bežné technické a technologické záležitosti, ako napríklad výmena vadných a poškodených prvkov krovu pri ich nedostupnosti, či dotepľovanie častí naväzujúcich na vnútorné priestory, ktorých potreba vyplynula až po odstránení starej krytiny. Zistili sme také poškodenia vežičky, že si to vyžadovalo jej úplnú rekonštrukciu, čo považujeme za zvládnuteľné,“ doplnil Zima.

Čo pri odkrytí strešnej krytiny a dokonalom presvetlení denným svetlom stavebníkov na rekonštrukcii zarazilo, bola skutočnosť, že po predchádzajúcej komplexnej oprave z konca 60. a začiatku 70. rokov minulého storočia im na povalovom priestore zanechali v rozličných zákutiach celkom takmer 40 ton odpadu pôvodnej krytiny, rôznej suty a tehál. Tento už stavebný odpad museli ručným manuálnym spôsobom vyniesť a následne zlikvidovať na skládke.

Principiálne sa nepredpokladá žiadna zásadná zmena. „Drobné zmeny sa týkajú skôr náhrady predovšetkým niektorých klampiarskych

prvkov, ktoré boli pôvodne navrhnuté z medi na nový materiál z eloxovaného hliníka vo farbe krytiny, označovanej ako červená engoba, a to predovšetkým na miestach, kde by pôsobenie medenky mohlo znehodnocovať fasádu,“ doplnila Zima.

V predchádzajúcom období sa na Redute vykonal predbežný prieskum povrchových úprav fasády a v 30. týždni komplexný prieskum povrchových úprav fasády. Záverečnú správu dostaneme ako investor stavby na základe príslušného reštaurátora vykonávajúceho tieto prieskumy do konca 31. týždňa. Z prvých informácií ale vyplýva, že pôvodná farebnosť je iná ako je tomu v súčasnosti. „Momentálne sa snažíme v spolupráci s firmou Baunit a Krajským pamiatkovým úradom, autorom projektu, nájsť najpriateľnejší odtieň najviac sa približujúci pôvodnej farebnosti. Okrem toho upriamujeme pozornosť na zmiznutie odvetrávacieho prvku z kina z uličného pohľadu strechy pri vežičke a jeho presmerovanie v povalovom priestore do dvorového pohľadu. Tým zmizol rušivý prvok a dosiahol sa čistý strešný pohľad na viditeľnú časť krytiny z Hlavného námestia,“ povedal Zima.

Podľa zmluvy o dielo je celkový náklad stavby 359 978,53 eur vrátane DPH. Vzhľadom na niektoré vzniknuté a nepredvídané práce, s ktorými sa aj pri najlepšej snahe nepočítalo aj v oblasti rozsahu reštaurovania, tento náklad a finančné prostriedky nebudú postačovať a predpokladá sa, že celkové náklady budú na hranici približne 400-tisíc eur.

Ondrej Miškovič

Školský rok je vždy výzvou!

Mojou snahou je pomôcť študentom, aby zažili pocit úspechu či radosti zo svojej práce a výsledkov. Pôsobím v rómskej komunite už viac než 24 rokov. Ako špeciálny pedagóg sa

venujem výchove a vzdelávaniu žiakov prevažne z marginalizovanej rómskej komunity a žiakom s mentálnym a kombinovaným postihnutím. Výučba u nás vychádza z princípov Waldorfskej školy, ktorá kladie dôraz na výchovu umení, na podporenie tvorivosti žiaka, prispôbenie a vytvorenie podnetného prostredia a hlavne na osobnosť žiaka, jeho procesy vnímania a tvorenia.

Na základe potrieb obcí a problémov v podtatranskom regióne, Súkromná spojená škola, Biela voda v Kežmarku otvorila postupne niekoľko elokovaných pracovísk a dielní priamo v obciach s vysokým percentom marginalizovaných rómskych komunít. Tým, že remeslo je Rómom veľmi blízke, sú učebné odbory zamerané na profesie potrebné v komunite. V nich majú žiaci možnosť presadiť sa lokálne na trhu práce.

Škola od svojho vzniku preferuje stupňovité vzdelávanie, žiaci sa aktívne zapájajú do súťaží, zbierok, charitatívnych akcií, sú nútení aktívne prepájať praktickú výučbu s verejnými prezentáciami, čím sa podporuje asimilácia týchto žiakov. I vďaka tomu žiaci z Rómskej komunity takto získavajú pocit úspechu, ocenenia a prácu nielen na domácej pôde, ale aj na medzinárodnej úrovni. Biela voda úzko pracuje aj s rodičmi a rodinami svojich žiakov. Preto je možné si na tejto škole externe dokončiť vzdelanie a kvalifikáciu. Mnohí z nich si aj vďaka tomu našli prácu. To je jedným z hlavných dôvodov, prečo je zo strany Rómov stály záujem o vzdelávanie sa na tejto škole. Ide prevažne o remeslá ako je murár, stolár, krajčír, či kaderník. Škola aktívne spolupracuje aj so zamestnávateľmi, pozitívne sa to prejavilo aj pri Duálnom vzdelávaní Rómov.

Najnovšie škola otvára aj ďalší stupeň integrácie a tým je sociálny podnik zameraný prevažne na textilnú výrobu. Zamestnávať sa v ňom budú absolventky školy, aby sa im tak pomohlo nájsť si neskôr prácu. Každoročne v júni organizuje škola celoslovenský Festival študentského remesla zameraný práve na históriu remesiel, ktorý po krátkej odmlke má svoj nový dátum, 9. a 10. jún 2022. Máme sa načo tešiť. Usilujem sa riadiť celý život heslom: „Nie všetky deti môžeme urobiť múdrymi, ale môžeme a chceme všetky urobiť šťastnými. A teda, kde je vôľa, vzájomná úcta a Božie požehnanie, tam sa nájde i cesta.“ Preto mi dovoľte teraz v septembri všetkým bez rozdielu zapísať šťastný školský rok 2021/2022!

Mgr. Anna Jurgovianová,
riaditeľka Súkromnej spojenej školy,
Biela voda v Kežmarku

V skratke

 Ministerstvo zdravotníctva spustilo Národnú linku na podporu duševného zdravia. Súčasťou podpory duševného zdravia je online a telefonické poradenstvo, ktoré je súčasťou poradní duševného zdravia, rovnako ako telemedicina v oblasti poskytovania zdravotnej starostlivosti. Cieľom je využitie odborných kapacít štátu v oblasti duševného zdravia v náročnom čase pandémie, ako aj v období po nej. Národná linka podpory duševného zdravia by mala fungovať v praxi minimálne rok. Poskytovať má krízovú intervenciu dospeléj populácii. Prostredníctvom nej budú dostupní klinickí psychológovia s minimálne 10 ročnou praxou. Číslo Národnej linky na podporu duševného zdravia je 0800 193 193.

Zdroj: Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky

 Za dôležitú súčasť prípravy na tretiu vlnu epidémie COVID 19 považuje Únia miest Slovenska (ÚMS) dostatok prístupných informácií pre obyvateľov o tom, aký je stav zaočkovanosti v ich meste, obci, okrese. Únia miest Slovenska v spolupráci s Banskobystrickým samosprávnym krajom v rámci platformy pre otvorené dáta o.z. ALVARIA iniciovala vytvorenie informačného portálu, ktorý by obyvateľom Slovenska takéto informácie v pravidelných intervaloch poskytoval. Za aktívnej podpory Ministerstva zdravotníctva bol na základe spolupráce s Inštitútom zdravotných analýz MZ SR dnes informačný portál sprístupnený verejnosti. Portál bol vytvorený bez akejkoľvek finančnej podpory. Aktuálne údaje o zaočkovanosti podľa jednotlivých miest a obcí nájdete na stránke ÚMS.

Zdroj: Únia miest Slovenska

 Kežmarok pokračuje v zámere prestavať mestskú tržnicu na regionálnu. Mala by ponúkať potraviny, ktoré boli vypestované na poliach pod Tatrami. Ide o súčasť veľkého projektu, ktorý si odhadom vyžiada jeden milión eur. Ako vysvetlila Barbora Sosková z oddelenia komunikácie a propagácie mesta, komplexný návrh prestavby bol vzhľadom na predpokladaný finančný objem, časovú náročnosť a rešpektovanie užívateľských a nájomných práv rozdelený do niekoľkých etáp. V roku 2021 spustia prvú etapu vedľa autobusovej zastávky a priľahlého parku, investície odhadujú na 300-tisíc eur. Zámerom je podporiť mikroekonomiku, teda miestnych producentov nielen z mesta, ale aj celého Kežmarského okresu a regiónu Spiša. Mesto by chcelo starú tržnicu rozšíriť až smerom k tamojšiemu parkovisku a časom z nej spraviť krytú celoročnú tržnicu. „Výstavbou nových priestorov sa vytvoria predpoklady na prebudovanie súčasného trhoviska v jednotnom architektonickom ráze,“ poznamenala Sosková. Súčasťou zámeru je tiež revitalizácia celého parku, ktorý je v súčasnosti zanedbaný.

Zdroj: spis.korazar.sme.sk

 Unikátny objav megalitickej stavby neďaleko mesta Kežmarok, ktorá slúžila ako "kalendár", sa podaril trojici nadšencov z občianskeho združenia Nezdoľný Vrch. Ako TASR informoval Martin Krasuľa, dôkladný výskum, ktorý mal existenciu "tatranského Stonehenge" potvrdiť, trval združeniu desať rokov. Príbeh megalitickej stavby pod Tatrami sa začal odvíjať od jedinej doposiaľ objavenej a zachovanej fotografie z knihy kežmarskej historičky Nory Barátovej znázorňujúcej päť veľkých balvanov. „Miesto pri Kežmarku, na ktorom pôvodne stálo päť balvanov, sa pokračovanie na str. 6

Štefan Štec odohral spolu s muzikantmi z kapely FAJTA koncert v Kežmarku pod holým nebom. Neopakovateľná atmosféra amfiteátrou, letných večerov a obľúbených hitov ako Urvala sja struna, Báci Jašov, či Idu sobi a Oj, Maryčko rozospievala Kežmarčanov na Hradnom nádvorí.

-om-

V prvý deň Fest Street Food festivalu patrilo pódium Jurajovi Bačovi. Slovenský herec, spevák a moderátor predstavil známe slovenské hity, ale i čosi z vlastnej tvorby.

-om-

Druhý deň Fest Street Food festivalu sa so svojim DJ-ským umením predstavil DJ Milan Lieskovský, známy producent zo Slovenska. Jeho hudobná produkcia sa pohybuje v žánroch progressive trance, progressive a progressive house. Je rezidentný DJ na bratislavských klubových nociach Progress Your Mind a vystúpil na množstve nielen slovenských akcií, ale aj klubových párty.

-om-

Kežmarok navštívil veľvyslanec Slovenska v Poľsku

Mesto Kežmarok privítalo veľvyslanca Slovenskej republiky v Poľsku Andreja Drobu. Cieľom jeho pracovnej cesty bolo hľadať nové príležitosti vzájomnej cezhraničnej spolupráce.

Na mestskom úrade ho prijal primátor Ján Ferencák. Stretnutia sa zúčastnil aj riaditeľ Slovenského inštitútu vo Varšave Adrián Kromka. Spoločne hovorili o dianí v meste, v regióne a o ich rozvoji.

„Rozprávali sme sa o súčasných a budúcich projektoch, o podpore turizmu, kultúry, vzdelania a športu. Vzhľadom k nadštandardným vzťahom medzi našimi dvoma krajinami, vychádzajúcim zo spoločnej histórie, jazykovej blízkosti i dobrej skúsenosti pri realizácii doterajších spoločných zámerov, sme sa zhová-

rali nielen o utužovaní cezhraničných vzťahov, ale predovšetkým o snahe pomôcť regiónu Spiš v ďalšom rozvoji,“ priblížil primátor Ján Ferencák.

„Som veľmi rád, že som mohol Kežmarok navštíviť. Považujem ho za veľmi dôležitú súčasť mozaiky slovensko-poľských vzťahov a spolupráce,“ ocenil dobré a dlhoročné vzťahy Slovenska a Poľska veľvyslanec Andrej Droba.

V rámci svojej pracovnej návštevy Kežmarku navštívil kanceláriu Združenia Euroregión Tatry a osobne si pozrel výstavu Ján Pavol II. a Slovensko, ktorá si pripomína svätca a slovanského pápeža Karola Wojtylu. Celodňový program pokračoval prehliadkou evanjelického lýcea - najväčšej historickej školskej knižnici v strednej Európe,

Veľvyslanec navštívil Kežmarskú kanceláriu Euroregiónu Tatry.

Dreveného artikulárneho kostola a Kežmarského hradu.

Andrej Droba je veľvyslancom Slovenska v Poľsku od januára 2020. V rokoch 2014 až 2018 pôsobil ako mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Slovenska v Kanade.

Barbora Sosková

Do strechy kežmarskej Reduty uložili posolstvo budúcim generáciám

V bývalom kráľovskom meste pod Tatrami tak nadviazali na vzácny historický odkaz zo začiatku 19. storočia.

Vo štvrtok 19. augusta bol pri príležitosti obnovy budovy Reduty do jej strechy vložený písomný odkaz pre budúce generácie. Spolu s ním do časovej schránky putovala aktuálna fotografia námestia s vyobrazenou radnicou a Redutou, USB kľúč s fotografiami a videami mesta, rúško a niekoľko pamätných dukátov vyrobených špeciálne pre festival Európske ľudové remeslo, ktorého jubilejný 30. ročník sa uskutoční v Kežmarku budúci rok.

„Dňa 14. júla sme vo veži Reduty našli v sklenenej fľaši uložené pergameny z roku 1817. Zanechaním odkazu sa snažíme na tento vzácny historický nález nadviazať a zároveň budúcim generáciám aspoň trochu priblížiť súčasnosť. Ide o akúsi symboliku stierania hraníc času,“ vysvetlil primátor mesta Ján Ferencák a ďalej pokračoval: „Vzhľadom na to, že žijeme v dobe poznačenej pandémie koronavírusu, do časovej kapsule som okrem iného vložil symbolicky aj jedno zo svojich ochranných rúšok s erbom mesta. Bolo vyrobené na miestnej škole v Kežmarku a prenechané Kežmarčanom do budúcnosti.“

Okrem primátora boli svedkami historického okamihu aj Iveta Bujnová z Krajského pamiatkového úradu Prešov a Božena Malovcová z popradskej pobočky Štátneho archívu v Prešove, kam originály listín z roku 1817 poputujú. „U nás v archíve máme uložený celý magistrát mesta Kežmarku od konca 13. storočia. Historickú hodnotu má pre nás každý nájdený dokument. Vzácne na týchto konkrétnych pergamenoch je aj to, ako a kde sa našli. O materiál sa staráme najlepšie, ako vieme a aj keď je niečo poškodené, poskytujeme to reštaurátorom v Levoči alebo priamo v Bratislave,“ priblížila budúcnosť nájdených dokumentov z roku 1817 Božena Malovcová.

Dva pergameny napísané v latinčine a doplnené historickou rytinou mesta Kežmarok boli náhodne nájdené pri rekonštrukcii Reduty, s ktorou sa začalo koncom marca tohto roka. Do veže budovy boli podľa oficiálneho prekladu uložené 12. decembra 1817 kancelistom a štvrťmajstrom Františkom Róthom za prítomnosti významných osobností mesta. Vyobrazo-

nie Kežmarku a Vysokých Tatier je podľa rytiny J. G. Lumnitzera z roku 1814.

Druhý pergamen obsahuje menný zoznam vtedajších predstaviteľov mesta Kežmarok, vrátane richtára a členov senátu, vonkajšej a vnútornej rady.

Reduta bola za národnú kultúrnu pamiatku vyhlásená v roku 1981. Pôvodne renesančnú budovu zo 17. storočia prestavali v roku 1818. Klasicisticky upravená bola v rokoch 1818 a 1819. Ďalšie úpravy nasledovali v 70. až 80. rokoch 20. storočia a po roku 2000. Interiér budovy bol zrekonštruovaný v roku 2017. Prvé a druhé podlažie Reduty dnes využíva mestský úrad, sídli tam aj Centrum podpory regionálneho rozvoja. Obnovený vnútorný dvor bude verejne prístupný a bude slúžiť pre účely expozície.

Na základe úspešne podaného projektu vypracovaného mestom Kežmarok Ministerstvo kultúry SR schválilo na jej rekonštrukciu dotáciu 362 800 eur. Spolufinancovanie mesta je 20 250 eur. Obyvatelia a návštevníci Kežmarku si v blízkej budúcnosti budú môcť pozrieť faksimile nájdených pergamenov v priestoroch radnice, prípadne Reduty či Kežmarského hradu.

Barbora Sosková

V skratke

dokončenie zo str. 4

podarilo presne lokalizovať a následne aj archeo-astronomicky preskúmať. Použitím dostupného astronomického softvéru a výskumom priamo v teréne sme postupne objasnili funkciu tejto stavby," priblížil geodet a kartograf Rastislav Ferulík s tým, že trojici sa na základe nálezu podarilo vytvoriť funkčný "tatranský kalendár", ktorý má platiť aj "o tisíc rokov". Z historických dokumentov sa nadšencom podarilo zistiť, že už v roku 1725 existovali texty týkajúce sa balvanov na Michalskom poli a ich funkcie. „Naši predchodcovia ich využívali na orientáciu v čase a to najmä pri hospodárení," ozrejmil Krasula. V tejto súvislosti tiež združenie pripomína Jeruzalemský vrch alebo "Jeruzalemburg", kde sa mali podľa dostupných informácií takisto nachádzať podobné megality. Združenie svoj nálež a zistenia s podtitulom Kráľ času aktuálne prezentuje v Kežmarskom múzeu. Podľa Krasulových slov pracujú členovia okrem výstavy "Tatranský Stonehenge – Kráľ času" aj na zhrnutí a knižnom vydaní výsledkov celého archeo-astronomického a historického výskumu. Výstava bude na Kežmarskom hrade prístupná do konca novembra.

Zdroj: TASR

 Časti kláštora kartuziánov a niektoré jeho objekty v rámci Múzea Červený kláštor na Zamagurí obnovia za 467-tisíc eur s DPH. Taká bola najnižšia ponuka v rámci verejného obstarávania vyhláseného Pamiatkovým úradom Slovenskej republiky, do ktorého sa zapojili dvaja záujemcovia. Nakoniec bude práce realizovať staroľubovnianska spoločnosť Slovdech, s. r. o. Ako uviedol riaditeľ múzea Milan Gacík, s prácami by sa malo začať v polovici septembra, potrebné je ešte doladiť niektoré záležitosti v súvislosti so zmluvou a nasledovať bude kontrola.

Zdroj: spis.korzar.sme.sk

 Medveď hnedý ohrozil cyklistku v meste Kežmarok. Žene sa podarilo ujsť. Polícia na sociálnej sieti vyzýva Kežmarčanov k ostražitosťi. K stretnutiu cyklistky s medveďom malo dôjsť na cyklistickom chodníku. „Polícia na základe tejto udalosti vykonáva všetky potrebné opatrenia na zabezpečenie bezpečnosti občanov. Zvýšili sme počet hliadok. Miesta, kde by mohol medveď vstúpiť na územie samotného mesta, boli políciou zabezpečené," uviedlo prešovské krajské policajné riaditeľstvo s tým, že o prípade informovalo aj Štátnu ochranu prírody SR. Polícia situáciu intenzívne monitoruje.

Zdroj: spravy.pravda.sk

 Boli vyhlásené výsledky 26. ročníka celoslovenskej novinárskej súťaže stredoškôľakov a vysokoškôľakov Štúrovo pero. Stredoškôľské časopisy hodnotila odborná porota v zložení: predseda poroty Pavol Vitko (novinár), členovia poroty: Patrik Herman (televízny redaktor) a Lukáš Diko (novinár). Porota časopisu Gymnázia Pavla Országha Hviezdoslava udelila Cenu TV Markíza I. stupňa spojenú s vecným darom – profesionálnym multifunkčným fotoaparátom. Nadácia Slovenskej sporiteľne v rámci tejto súťaže hodnotila časopisy, ktoré sa aspoň v jednej z rubrik venovali finančnému vzdelávaniu. Na základe rozhodnutia odbornej poroty sa časopis kežmarských gymnazistov umiestnil na druhom mieste. Časopis zaujal článkami o hranici produkčných možností, o následkoch úbytku rezerv, o paradoxe rozbitého okna, alebo prečo rozhadzovanie nevedie k stimulácii ekonomiky.

Zdroj: Andrea Petrášková

Letné lúče dokážu nabiť energiou. Nehovoriac o blahodárnych účinkoch na fyzické i psychické zdravie, keď trávime aspoň pol hodiny vonku na čerstvom vzduchu. Ideálne je sa pri tom ešte aktívne hýbať. Také boli chvíle s akciou Hýb sa v meste.

-bs-

V kežmarskej nemocnici sa po krátkej prestávke gynekologicko-pôrodnického oddelenia, ktorá bola ukončená 26. 7. 2021 v ranných hodinách, opäť zrodili nové životy. Medzi prvými bábätkami bol aj malý Tobiasko. Narodil sa 29. 7. 2021 o 7.00 hod. mamičke Darinke. Má 2900 gramov a 49 centimetrov. „V nemocnici prebehlo všetko v poriadku a na oddelení je veľmi milý personál," pochvaľuje si mamička Darina.

-agel.sk-

Fontána počas leta privítala viacerých umelcov. Jedným z nich bol aj Peter Duchnický.

-bs-

Jazyková škola v Kežmarku oslavuje okrúhle jubileum

Písal sa september 1966 a Jazyková škola v Poprade otvorila svoje brány ako samostatná škola. Po prvýkrát poskytla cudzojazyčné vzdelávanie vtedajším žiakom i dospelým.

Je opäť september, ale píše sa rok 2021 a škola má teda 55. výročie svojho založenia. V jej histórii je veľa dôležitých dátumov. Jeden z nich sa viaže k mestu Kežmarok. Je to september 1981, keď škola otvorila prvé kurzy aj pre obyvateľov tohto mesta. Plných 40 rokov pôsobí nepretržite v Kežmarku elokované pracovisko Jazykovej školy v Poprade. Aj v školskom roku 2021/2022 otvára kurzy pre záujemcov z radov žiakov základných a stredných škôl či dospelých.

V roku 1981 si škola vypožičiavala priestory pre svoje popoludňajšie vyučovanie cudzích jazykov v bývalej Strednej škole spoločného stravovania, dnešnej Hotelovej akadémii Otta Brucknera. Do roku 1990 sa otvárali v Kežmarku len kurzy nemčiny, o ktoré bol vo vtedajšej dobe veľmi veľký záujem. Po roku 1990 pribudli kurzy angličtiny a elokované pracovisko sa presťahovalo do priestorov Základnej školy na Ul. Dr. Fischera, kde sídlilo až do roku 2015. V súčasnosti má škola opäť prepožičané priestory tam, kde začínalo jej elokované pracovisko, teda v budove hotelovej akadémie. V elokovanom pracovisku vždy vyučovali a vyučujú zánietení Kežmarčania - vyučujúci nemčiny či angličtiny, ktorí využívajú moderné metódy vyučovania cudzích jazykov. Ani nová doba poznačená pandemiou a dištančným vzdelávaním ich nezaskočila. Veľmi rýchlo sa prispôbili novým podmienkam a hľadaniu tých najefektívnejších spôsobov, ako svojich študentov udržať v nastúpenom tempe a zánietení.

Za tých niekoľko desaťročí pôsobenia v Kežmarku priniesla jazyková škola pre obyvateľov mesta a jeho okolia veľmi veľa. Na mnohých kežmarských školách vyučujú bývalí študenti - absolventi jazykovej školy, ďalším pomohla pri štúdiu v zahraničí, iným v práci. Nielen praktické dôvody privádzali Kežmarčanov na kurzy nemčiny či angličtiny. Mnohí z nich sa učili a učia cudzí jazyk pre potešenie, možnosť poznať inú kultúru a porozumieť jej. V súčasnosti je v Kežmarku záujem hlavne o kurzy anglického jazyka v radoch žiakov základných a stredných škôl. Pravidlá neumožňujú otvoriť kurzy pri nízkom počte záujemcov o iné cudzie jazyky a tak mnohí Kežmarčania volia možnosť vniknúť do tajov nemeckého, francúzskeho, španielskeho, talianskeho či ruského jazyka v sídle školy v Poprade.

Filozofia školy počíta s tromi základnými piliermi: kvalitné vzdelávanie v cudzom jazyku,

spokojní študenti a vyučujúci s vynikajúcou znalosťou jazyka, ktorí sú metodicky dobre pripravení. Študent modernej doby je náročný, prichádza do jazykovej školy s motiváciou nielen naučiť sa cudzí jazyk, ale aj príjemne stráviť svoj voľný čas po hektickom vyučovanom i pracovnom dni. Skl-

Skupinová práca v kurse počas jedného z projektov.

biť tieto dva aspekty počas jedného bloku vyučovania v dĺžke 90 minút si vyžaduje od učiteľov školy vysokú kvalitu ich metodických zručností, o ktorú sa škola snaží aj cez program ERASMUS+. Za posledných päť rokov škola participovala v piatich projektoch v rámci programu, absolvovala desiatky metodologických kurzov v zahraničí

a nadviazala spoluprácu s mnohými zahraničnými inštitúciami. V roku 2020 sa škola opäť zapojila do výzvy Európskej únie a v rámci už spomenutého programu získala grant na vzdelávacie mobility pedagógov, ktoré sa snáď podarí absolvovať po ústupe pandémie.

Pridanou hodnotou školy je akreditácia a oprávnenie Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR vykonávať štátnu jazykovú skúšku z cudzieho jazyka. Príprava na skúšku si vyžaduje dobré znalosti jazyka na úrovni B2 alebo C1 Spoločného európskeho rámca pre jazyky, ale investovaná energia a čas počas popoludňajších hodín v kurzoch jazykovej školy sa vyplácajú v podobe lepšieho uplatnenia sa na trhu práce a pri štúdiu na vysokej škole. Učiť sa cudzí jazyk v kurze školy je teda systematickým postupom k ovládaniu všetkých jazykových zručností na najvyššej úrovni. Jazyková škola v Poprade v zriaďovateľskej pôsobnosti Prešovského samosprávneho kraja je zaradená do siete škôl SR.

Znalosť cudzích jazykov otvára človeku nové obzory a je pre

súčasného človeka nevyhnutnou

potrebou. Pripomenutie si významných výročí v histórii školy spájame s optimizmom a predstavením pokračovať v práci pre rozširovanie poznania a kompetencií občanov dorozumieť sa v cudzích jazykoch.

Marta Zelená

Pápež v septembri navštívi Slovensko a pôjdu aj Kežmarčania

Prípravy na stretnutie s pápežom začali ešte počas leta. Svätý Otec navštívi Slovensko v dňoch 12. až 15. septembra.

V utorok 14. septembra sa stretne s mladými na Štadióne Lokomotiva v Košiciach. Prostredníctvom formulára na webstránke Rímskokatolíckej farnosti Kežmarok ponúkajú možnosť mladým, ale aj iným záujemcom ísť na toto stretnutie spoločne jedným autobusom. Program začína o 11.00 hod. svätou omšou a pokračuje až do stretnutia so Svätým Otcom o 17.00 hod. Celý program nájdete na stránke TK KBS. Čas a miesto odchodu autobusu zatiaľ nie sú známe.

Nevyhnutnými podmienkami účasti na stretnutí je plné zaočkovanie v deň stretnu-

tia proti ochoreniu COVID-19 a registrácia účasti na webe navstevapapeza.sk. Všetky detailné informácie dostanú prihlásení emailom neskôr. „Ak sa rozhodnete ísť na stretnutie iným spôsobom alebo sa zo stretnutia odhlásiť, informujte nás o tom emailom na adresu navstevapapeza@fara-kezmarok.sk," informuje webstránka farnosti Kežmarok.

Ondrej Miškovič

Rodný list - prvý dokument v našom živote

Zásadná chvíľa v živote každého človeka zo sebou prináša nemálo povinností. Jednou z nich je vybavenie rodného listu na príslušnom matričnom úrade.

Rodný list si vybavíte na novej adrese Matričného úradu, Hlavné námestie 3.

Matričný obvod v Kežmarku má okrem svojho mesta na starosti i okolité obce Ľubica, Malý Slavkov, Stráne pod Tatrami, Mlynčeka, Rakúsy a vojenský obvod Ruskinovce. Novorodené dieťa ohlasuje kežmarská nemocnica Hlásením o narodení do troch pracovných dní príslušnému matričnému úradu v listinnej podobe. Matka dieťaťa už v pôrodnici alebo inom zdravotníckom zariadení podpisuje Hlásenie o narodení

dieťaťa, kde sa uvádza meno novorodenca.

Po evidencii v systéme sa dieťaťu priradí rodné číslo. V tomto momente čaká matričný úrad na príchod otca, ktorý príde za oboch rodičov vybaviť rodný list. Ak sú rodičia manželmi, podmienkou sú oba občianske preukazy a sobášny list. Otec podpisuje Hlásenie o narodení a dohodu rodičov o mene, zaslaných matričnému úradu vopred. Určenie priezviska novorodenca

je dané podľa dohody oboch rodičov na sobášnom liste. V prípade, že sa rodičia nezhodnú, určí meno a priezvisko dieťaťa na podnet úradu súd. Slobodná matka sama prevezme rodný list a predloží platný preukaz totožnosti. Podobne postupuje aj rozvedená matka, ktorá je povinná dokladovať právoplatný rozsudok o rozvoze manželstva. Do 300 dní od rozsudku je ako otec dieťaťa uvedený manžel matky.

Dôležitou súčasťou administratívneho procesu je i určenie otcovstva. To sa dá realizovať už pred narodením dieťaťa, za prítomnosti oboch rodičov na ktoromkoľvek matričnom úrade. Obidvaja určia dieťaťu priezvisko a hlásenie sa berie do pôrodnice. V rodnom liste je už zapísaný aj otec, hoci nie sú manželia. Ak sa otcovstvo neurčí pred narodením, je za prítomnosti oboch plnoletých rodičov na matričnom úrade do Zápisnice spísané súhlasné vyjadrenie.

Stávajú sa však i prípady, kedy si rodič nepríde vybaviť rodný list v lehote do 40 dní. Následne úrad vyzýva rodiča podľa platnej vyhlášky Ministerstva vnútra. Ak napriek výzvam nepríde, vzniknutú skutočnosť hlási matričný úrad na Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny. Originál rodného listu sa prevezme osobne bez poplatku, v prípade duplikátu ho môže vydať ktorýkoľvek matričný úrad. Stáva sa základnou informáciou pre rad inštitúcií, ktoré s nimi pracujú. Ide predovšetkým o zdravotné poisťovne, Úrad sociálnych vecí a rodiny, políciu a iné.

Patricia Rozgonyiová

Snúbenci môžu v Kežmarku uzavrieť manželstvo i v kaplnke hradu

Ešte predtým ako občan povie svoje áno milovanému človeku, čaká ho kolotoč vybavovania nevyhnutných záležitostí ako miesto, dátum a čas obradu, či počet pozvaných hostí. Netreba zabúdať na dôležitú povinnosť – žiadať o uzavretie manželstva na matričnom obvode.

Snúbenci majú pred sebou dve alternatívy. Ak sa rozhodnú pre cirkevný sobáš, riadia sa podľa miesta cirkvi alebo náboženskej spoločnosti. Zvolia si chrám a podľa toho žiadajú o sobáš príslušný matričný obvod. Pri civilnom sobáši je nutný trvalý pobyt aspoň jedného zo snúbencov. Keď je z ich strany záujem o iné mesto, matričný obvod deleguje ich žiadosť inam.

Plnoletí slobodní občania so slovenskou štátnou príslušnosťou potrebujú k žiadosti dokladovať rodné listy a občianske preukazy. Forma žiadosti je dostupná i na stránke mesta Kežmarok v časti Ako vybaviť. Vhodné je vyplniť jej elektronickú podobu a priniesť ju na matričný

obvod, keďže sa archivuje až sto rokov. Dôležité je, aby bola čitateľná. Limit dodania žiadosti je sedem dní pred uzatvorením manželstva, prítomní musia byť osobne obaja snúbenci. Nie je možné to nahradiť splnomocnením alebo zaslať elektronicky. Rovnaká postupnosť krokov a miestna príslušnosť je i v prípade, ak o sobáš žiadajú rozvedení a neplnoletí občania. K žiadosti prikladajú náležité rozsudky súdu o rozvoze či povolení uzavrieť manželstvo. Špecifický prípad tvoria snúbenci v ohrození života. Vzhľadom na závažnosť situácie môžu byť zosobášení bez žiadosti na akomkoľvek matričnom obvode.

Obradná miestnosť určená pre civilný sobáš

sa v Kežmarku nachádza na mestskom úrade. Sobášia sa v nej predovšetkým tí, ktorí tu majú trvalý pobyt. Miesto musí byť vhodné na danú príležitosť a spĺňať určité atribúty – slovenský štátny znak s trikolórou. Snúbenci môžu uzatvoriť manželstvo aj v hradnej kaplnke, na nádvorí Kežmarského hradu alebo v reštauráciách, či hoteloch. Naposledy sa sobášilo na netradičnom mieste – golfovom ihrisku. Takéto miesta volia skôr snúbenci s iným ako trvalým pobytom spadajúcim do matričného obvodu v Kežmarku.

Sobášne listy sa vydávajú priamo po uzatvorení civilného manželstva. Matričný úrad vydáva od februára roku 2019 na základe smernice Európskej únie k matričným dokladom viacjazyčné štandardné formuláre do štátov Európskej únie. Tie sú ako doklady plne platné v zahraničí.

Patricia Rozgonyiová

Pomoc s administratívou po strate blízkej osoby

V ľudskom živote je mnoho chvíľ, kedy si nevieme poradiť a hľadáme rôzne návody či rady od blízkyh, či na internete. Pripravili sme si krátky postup pri nahlasovaní úmrtia blízkej osoby.

Pri úmrtí osoby nachádzajúcej sa vo vašom dome, byte alebo blízkosti je potrebné zatelefonovať na telefónne čísla 112 alebo 155 a nahlásiť, že ide o podozrenie z úmrtia. „Po vykonaní obhliadky zosnulého lekárom v byte, alebo súdnym lekárom, ak nie je nariadená súdna pitva, odporúčame zavolať stálu službu Pohrebných a cintorínskych služieb. Tá zabezpečí odvoz zosnulého z miesta úmrtia,“ priblížila pracovníčka pohrebných a cintorínskych služieb Soňa Brijová.

V prípade, že nastane úmrtie v zdravotníckom zariadení, to kontaktuje osobu uvedenú v lekárskom zázname, koho kontaktovať v prípade úmrtia. Je dôležité podotknúť, že samotná rodina rozhodne, ktorá pohrebná služba vykoná pohrebný obrad. Zdravotnícke zariadenie, zariadenie sociálnych služieb, pra-

covisko súdneho lekárstva či lekár, nemôže podľa zákona 131/2010 § 4, odstavec 2 ponúkať a propagovať konkrétnu pohrebnú službu.

V oboch prípadoch vystavia pozostalým List o prehliadke zosnulého. Po jeho vystavení je potrebné sa osobne dostaviť na pohrebné a cintorínske služby za účelom vybavenia pohrebného obradu. Je potrebné priniesť občiansky preukaz zosnulého na matričné účely, listy o prehliadke zosnulého, ktoré vystavil súdny lekár alebo lekár v byte a oblečenie pre zosnulého, v ktorom bude pochovaný.

Pohrebné a cintorínske služby tiež zabezpečia všetky náležitosti týkajúce sa administratívneho zabezpečenia obradu. Vybavia i administratívu na matričnom úrade, kde vystavia úmrtný list a pohrebný príspevok. Dôležité je upozorniť, že to sa vybavuje v mieste úmrtia.

V pohrebných službách vám vyhotovia smútočné oznámenie a zabezpečia prípravu na pochovanie zosnulého na cintoríne alebo v krematóriu, priebeh pohrebného obradu, pridelenie hrobového miesta a vydanie užívacieho práva k hrobovému miestu na cintoríne, kde si pozostali želajú zosnulého pochovať. Pri pochovaní do existujúceho hrobového miesta je potrebné priniesť doklad o užívanom práve k predmetnému hrobovému miestu.

Cirkevný obrad vykonáva duchovný podľa vierovyznania zosnulého, ktorého je vhodné kontaktovať na príslušnom cirkevnom úrade a je potrebné mu odovzdať kópiu Listu o prehliadke zosnulého. Kvetinový výzdobu odporúčame objednať v miestnych kvetinarstvách. „V prípade, že si s niečím v tejto ťažkej životnej situácii neviete poradiť, či nerozumiete postupu, informujte sa na pohrebných a cintorínskych službách Mesta Kežmarok Pieta, kde Vám radi v rámci našich možností pomôžeme a poradíme,“ povedala Brijová.

Patricia Rozgonyiová

V Kežmarku pribudli automaty na sviečky

Sviečkomaty sú novinkou jesene na kežmarských pohrebiskách. Po verejnej obchodnej súťaži ich tak môžeme vídať na troch miestach.

Zastupiteľstvo rozhodlo, že umiestnenie sviečkomatov na predaj drobného doplnkového tovaru je v súlade s hlavným využitím plôch cintorínov podľa platnej regulácie využívania územia. Ide o novú službu, ktorou chce samospráva vyjsť v ústrety všetkým návštevníkom cintorínov. Doteraz sme takéto zariadenia vidali v zahraničí a vo väčších mestách. Podobné automaty bežne fungujú v celej západnej Európe.

„Sviečkomaty budú fungovať nepretržite, verejnosti budú prístupné v čase otváracích hodín cintorína. Ich jednoduché používanie zvládnu aj seniori,“ povedal Ľubomír Čuban z Pohrebných a cintorínskych služieb Pieta Kežmarok. Návod na obsluhu je umiestnený na zariadení a o výške poplatku informujú nálepky, ktoré uvádzajú aj dobu horenia produktu. Používajú sa iba mince nominálnej hodnoty 50 centov, jedno euro a dve eurá. Výhodou stroja je aj to, že je mechanický, na svoju prevádzku nepotrebuje žiadnu energiu, zaberá minimum miesta a je pod kamerovým systémom.

Sviečkomaty sa budú nachádzať na troch miestach. Prvé dve budú na Starom historickom cintoríne, jeden pri vstupe od hlavnej cesty

a druhý zo vstupu od Materskej školy Cintorínska. Tretí stroj na sviečky nájdeme na Novom cintoríne hneď za hlavným vstupom smerom k Domu smútku.

Mestská polícia chce taktiež občanom pripomenúť, že sychravé jesenné počasie je spojené so zlou viditeľnosťou. Tmavé oblečenie veriacich, ktorí najmä v skorých ranných, či v neskorších večerných hodinách chodia na bohoslužby do kostolov a hlavne na cintoríny prispieva k zvyšovaniu nehodovosti na našich cestách. Viditeľnosť a tým i bezpečnosť chodcov na cestách, ktorí v tomto období častejšie navštevujú cintoríny pomôže zvýšiť nosenie reflexných pásov. Aj toto cestou mestská polícia vyzýva chodcov, aby tieto pásky používali. Zviditeľňujú totiž v cestnej premávke a môžu tým zabrániť prípadnej nehode, ktorá môže mať často až fatálne následky.

Chodci, ktorí používajú mobilné zariadenia sa správajú v cestnej premávke nedisciplinovane. Prechádzajú cez cestu mimo vyznačený priechod pre chodcov, nepresvedčia sa, či môžu vstúpiť na vozovku a bezpečne prejsť. Je preto dôležité tieto zariadenia odložiť a venovať sa plne okoliu.

Ondrej Miškovič

Miesta pre budúce sviečkomaty.

Preklad listiny nájdenej vo veži Reduty

Kežmarok po dvesto rokoch vydal tajomstvo zo svojej viac ako 750 ročnej histórie. Po nájdení historického artefaktu - konseptu stavby a rytiny mesta vo veži Reduty sme prešli k ďalšiemu kroku - jeho prekladu.

Odborný preklad a príjemné stretnutie v priestoroch pracoviska Krajského pamiatkového úradu v Spišskej Sobote bolo obohatené o nahliadnutie do kežmarskej erbovej listiny kráľa Mateja Korvína z mája 1463.

Konspekt Reduty bol dňa 12. decembra 1817 uložený do veže a našiel sa 14. júla 2021 pri jej rekonštrukcii. Celkovo tak čakal na svojho nálezcu 74359 dní, počas ktorých sa mestom pod Tatrami vystriedalo mnoho ľudí, rodín, primátorov ale i výnimočných životných príbehov.

V preklade nachádzame správu z roku 1815. Zaujímavé je, že na tejto listine sa nenačítajú tí, čo na stavbu prispeli, ale vtedajší mestskí úradníci, akými boli notár, fiškál, lekár, ránhojič, kontrolór, správca lesov či inšpektor tehelne.

Rozmery nájdených artefaktov

Sklenená amfora bola zo zeleného tvrdeného skla vo výška 20 cm a hranaté prevedenie s veľkosťou hrany 8 cm. Podobizeň mesta od Lumitzera bola na papieri 40 cm širokom a 20 cm vysokom. Podrobnosti o stavbe Reduty a významných dejateľov boli na jemne natrhnutom papieri vpravo pri zložení, zrejme sa to spôsobilo pádom sklenenej fľaše. Rozmery dokumentu boli 28 cm na výšku a 40 cm na šírku, preto bol zložený na dve časti.

Konspekt reštaurácie

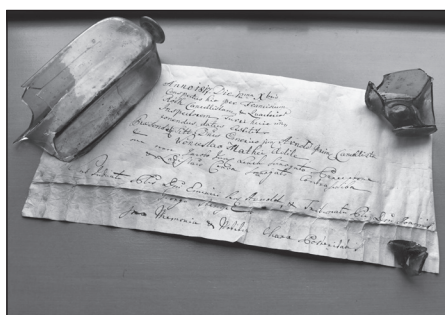
Prehľad/súpis predstavenstva mesta po reštaurácii/volbe nových členov najväčšieho/najvznešenejšieho magistrátu slobodného kráľovského mesta Kežmarok, uskutočnenej v dňoch 26. a 27. júla 1815 pod predsedníctvom kráľovského komisára, vznešeného pána slobodného baróna Imricha Fischera z Veľkej Slatiny (Nagyszalatna), dedičného pána Bačkova a Budimíra, radcu vznešenej uhorskej kráľovskej dvorskej komory, kráľovského administrátora kráľovskej korunnej provincie 16 miest Spiša a tiež kráľovského komorského panstva a hradu Ľubovňa a (tiež) Podolíňa.

P(erillustrissimus) D(ominus) EMERICUS ARNOLD JUDEX ORDINARIUS – Vznešený pán Imrich Arnold, riadny richtár
 SENATUS INTERIOR – vnútorný senát/vnútorná rada
 Ord(inarius) Notarius – riadny notár

Vice-Notarius – podnotár
 Fiscalis – fiškál (prokurátor)
 Cancelistae – kancelisti
 Physicus – lekár
 Chyrurgus – chirurg/ránhojič

Primátor mesta spoločne s pracovníčkami Štátneho archívu, ktorý skrýva i erbovú listinu mesta Kežmarok.

Nájdený artefakt z Reduty.

Perceptor – hospodársky úradník/vyberač daní/šafár
 Contraagens – kontrolór
 Cassae Scriba – pokladničný úradník/pisár?
 Orphanorum Curator – kurátor/opatrovateľ sirôt
 Sylvarum Inspector – správca lesov
 Aedilis – edil/úradník
 Xenodochii Curator – správca špitálu/nemocnice
 Tegulariae Inspector – inšpektor tehelne

SENATUS EXTERIORIS, SEU ELECTAE CIVIUM COMMUNITATIS COMMEMBRA – vonkajší senát (vonkajšia rada/volená obec)

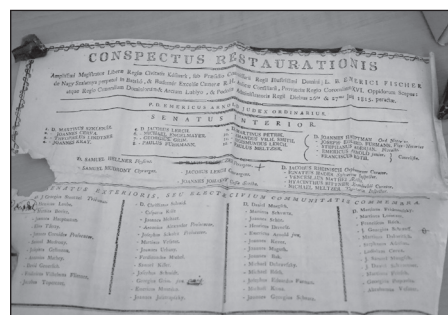
Tribunus – tribún

Prolocutor – advokát/právny zástupca

LEUTSCHOVIAE, TYPIS MICHAELIS PODHORÁNSZKY – (vytlačení) v Levoči, tlač Michala Podhoránskeho

Ručne písaný odkaz staviteľov

Tento konspekt bol dňa 12. decembra roku 1817 uložený do tejto veže kancelistom a štvrťmajstrom (inšpektorom štvrte) Fran-

Dokument Conspectus restaurationis.

tiškom Róthom (uskutočnené) v prítomnosti prvého kancelistu pána Imricha Arnolda mladšieho a edila (úradníka) Václava Matheia a tiež zastupujúceho účtovníka (vyberača daní) Jakuba Lercha mladšieho a zastupujúceho kontrolóra Ladislava Cervu pod richtárstvom vznešeného pána Imricha Arnolda staršieho a tribunátom vznešeného pána Juraja Stenczela. Na pamiatku a svedectvo pre budúce pokolenia.

Ondrej Miškovič

Anjel v Kežmarskom znaku už v roku 1463

Kežmarok získal mestské výsady od kráľa Bela IV. v roku 1269. V stredoveku pre svoje výsadné postavenie a strategickú polohu predstavoval pre Uhorské kráľovstvo pravidelný zdroj príjmov pre kráľovskú pokladnicu. Uhorskí panovníci podporovali mesto prostredníctvom udeľovania rôznych privilégií a výsad, ktoré umožnili jeho rozvoj vo všetkých oblastiach života.

Medzi najvýznamnejšie privilégiá patrí Erbová listina kráľa Mateja Korvína pre mesto Kežmarok z 13. júna 1463, ktorou mu bol udeľovaný mestský erb a súčasne právo pečatíť červeným voskom, čo v tomto čase znamenalo osobitnú výsadu. Od ostatných erbových listín sa líši tým, že erbová miniatúra nie je umiestnená v ľavom hornom rohu ako obvykle, ale v strede listiny. Miniatúra je obdĺžniková, lemovaná zlatou lištou. Erb udelený erbovou listinou je delený. V hornom modrom poli sa nachádzajú dva prekrížené strieborné rovné meče so zlatým chráničom, gombíkom a červenou rukoväťou, v ich hornom výseku je päťlistová zlatá otvorená koruna, v spodnom výseku červená ruža. Dolnú polovicu štítu vyplňa červeno – strieborné trikrát delené pole. Obsahovo je odvodené od takzvaných „arpádovských brvií“. Ako štítonosie je zobrazený anjel v bielom bohato riasenom oblečení s červeným golierom, na prsiach s prekríženými zelenými stuhami. Plecia anjela zahŕňa prepychový brokátový plášť, ktorý spája okrúhla spona zdobená rubínom a v jej okolí je vsadených osem perál.

Husté zlaté kučery anjelovej hlavy stláča zlatý diadém s krížom. Roztvorené krídla sú vo farbách ružovej, červenej, žltej, pomarančovej, zelenej a modrej. Štít drží v hornej časti obidvomi rukami pred sebou. Futro plášťa je viditeľné po oboch stranách štítu, dlhý biely plášť prevísa pod štítom. Za chrbtom anjela je viditeľný zelený ceremoniálny záves. Priestoru dominuje dvojité arkáda po stranách so stĺpmi ukončenými bobulovými hlavicami. Celá miniatúra obdĺžnikového tvaru je olemovaná zlatým rámom. Táto miniatúra je vynikajúcim erbovým obrazom, ozdobou miniatúrneho maliarstva neskoréj gotiky.

Erbová listina bola v roku 1982 na medzinárodnej výstave „Matej Corvin a renesancia v Uhorsku“ na zámku Schallaburg v Rakúsku a v roku 1983 na tej istej výstave, ktorá bola prenesená do Budapešti v Maďarsku. Vzhľadom na svoju jedinečnosť bola v roku 1986 zaradená medzi kultúrne pamiatky Slovenskej republiky.

Od 16. septembra 2010 do 10. januára 2011 bola listina exponátom na výstave „Zlatom a ohňom - Umenie Slovenska na sklonku stre-

Erbová listina Kežmarku z roku 1463.

doveku“ v Musée de Cluny v Paríži. Po navrátení erbovej listiny z Paríža bola reštaurovaná v roku 2011 v Slovenskom národnom archíve v Bratislave, pričom bola na nej doplnená privesená pečať.

Pri príležitosti 20. výročia vzniku Slovenskej republiky sa konala na Bratislavskom hrade unikátna výstava „Archívne klenoty“, ktorá trvala od 23. novembra 2013 do 2. februára 2014. Pre verejnosť tu boli sprístupnené vzácne poklady z archívov na Slovensku a Erbová listina mesta Kežmarok tu patrila medzi najvzácnejšie exponáty.

Božena Malovcová

Koncert sa niesol v duchu hudby, spevu a slova

Koncert v Drevenom artikulórnem kostole v Kežmarku sa konal k príležitosti Nedele pokánia 8. augusta, ktorá nadväzuje na historickú udalosť - zničenie mesta Jeruzalem.

V židovskej vojne bol zničený Veľký Jeruzalemský Chrám, po ktorom ostal múr nárekov. Cirkev dáva túto udalosť do súvislosti aj s tým, ako je v evanjeliu zaznamenané. Ježiš Kristus plakal nad Jeruzalemom, keď predpovedal, čo sa s ním a s chrámom stane o 40 rokov. Hlavní predstavitelia vtedajšieho židovského národa neboli ochotní poznať a prijať, čo on ako Boží Syn priniesol, ako dáva do spojitosti cirkiev.

Hovorené slovo prednášal evanjelický farár

Koncert priniesol do mesta kajúci duchovný zážitok.

Roman Porubän, umenie na organe a klavíri predstavila Marta Gáborová, na flaute sa predviedla Jarmila Grichová a rusínske piesne zazneli z úst Lukáša Leščina, pre ktorého to bola v tomto sakrálnom priestore zároveň premiéra.

„Spievalo sa mi tu veľmi dobre a som šťastný, že môžem spievať v takomto priestore. Som

šťastný, že som pri takýchto veľkých umelkyňach mohol i ja vystúpiť“, povedal Lukáš Leščin. Evanjelická cirkev augsburského vyznania v Kežmarku plánuje v tomto roku ďalšie podujatia o ktorých sa dozviete na jej oficiálnej stránke ecavkk.sk.

Ondrej Miškovič

Projekt Deň s vedúcou sestrou priniesol ovocie. Kežmarská nemocnica má novú posilu

Spoločnosť AGEL a.s. v niektorých svojich nemocniciach pred časom vyhlásila možnosť prihlásiť sa na projekt pod názvom Deň s vedúcou sestrou.

Nemocnica Dr. Vojtecha Alexandra v Kežmarku, člen skupiny AGEL, bola jednou z nemocníc, ktoré sa zapojili. Mladá študentka Fakulty zdravotníckych odborov Katka neváhala

starostlivosti, chirurgickej a traumatologickej ambulancii v kežmarskej nemocnici.

„Na facebookovej stránke nemocnice som videla oznam o projekte „Deň s vedúcou ses-

Veronika Nadžadyová a Katarína Franeková.

a prihlásila sa. Dnes už pracuje ako zdravotná sestra na oddelení jednotňovej zdravotnej

trou“. Povedala som si, že to vyskúšam a možno to dobre dopadne. A tak aj bolo,” hovorí nová

sestra a čerstvá absolventka Fakulty zdravotníckych odborov Prešovskej univerzity v Prešove, Katarína Franeková.

„Lepšie sa mi pracuje s dospelými pacientmi a už počas štúdia ma bavil odbor chirurgia. Som rada, že sa mi podarilo zamestnať práve na chirurgickej ambulancii a oddelení jednotňovej zdravotnej starostlivosti. Deň s vedúcou sestrou mi priblížil dianie na oddelení a pomohol mi bližšie sa zoznámiť s prostredím. Popoludní sme sa stretli aj s námestníčkou pre ošetrovateľskú starostlivosť Annou Rybkovou a prebrali sme rôzne otázky. V priebehu dvoch týždňov po tejto návšteve som nastúpila na pozíciu sestry,” dodáva mladá Kežmarčanka Katka.

„Sme veľmi radi, že sme mohli prijať novú kolegynku. Je pre nás v tomto čase veľkou posilou. V letných mesiacoch je problém s pokrývaním služieb na jednotlivých pracoviskách. To sa samozrejme dotýka aj nášho oddelenia. Mali sme obavy ako to zvládneme, keďže jedna kolegyňa nám pred krátkym časom odišla do dôchodku. Našťastie Katka prijala ponuku práce a tešíme sa, že ju tu máme. Momentálne sa ešte nachádza v adaptačnom procese, ktorým si musí prejsť každý absolvent po nástupe na zdravotnícku pozíciu. Verím, že sa ešte mnohé naučí a v našom kolektíve sa jej bude dobre pracovať,” hovorí vedúca sestry jednotňovej zdravotnej starostlivosti a centrálnych operačných sál Veronika Nadžadyová, s ktorou nová posila Katka prežila Deň s vedúcou sestrou.

Martina Pavlíková

Práce na fasáde novej polikliniky boli ukončené

Budúcim pozitívnym aspektom stavby je, že vďaka nej bude celá zdravotná starostlivosť o pacientov situovaná na jednom mieste. V novopostavenej päťpo-

schodovej budove sa bude nachádzať 24 ambulancií, rehabilitačné centrum, dialýza a nemocnica bude mať v týchto priestoroch lekáreň. Centrum bude pripojené ku

kežmarskej nemocnici súvislými chodbami na dvoch poschodiach.

Patricia Rozgonyiová

Materské mlieko možno nazvať aj „prvým očkovaním“

Vedúca lekárka novorodeneckého oddelenia Nemocnice Dr. Vojtecha Alexandra v Kežmarku, člen skupiny AGEL, MUDr. Katarína Sterczová opisuje dôležitosť dojčenia.

„Dojčenie je pre dieťa mimoriadne dôležité, je najprirodzenejším a najlepším spôsobom výživy dieťaťa. Materské mlieko je ľahko stráviteľné a strávi sa 4x rýchlejšie ako umelé mlieko. Nezaťažuje tráviaci trakt, ktorý ešte nie je dostatočne vyvinutý. Dieťa menej bolí bruško a menej často má problémy so stolicou. Zabezpečuje správny telesný, duševný a sociálny vývoj, ale aj odolnosť voči infekčným chorobám, zabraňuje vzniku rozvoja alergie, znižuje nutnosť hospitalizácie, znižuje riziko náhleho úmrtia a chorobnosť,“ hovorí vedúca lekárka novorodeneckého oddelenia MUDr. Katarína Sterczová.

„Z materského mlieka prijíma novorodenec množstvo živín, ktoré sa neskôr prejavujú ako výborná prevencia voči mnohým ochoreniam napríklad diabetes, obezita, nadváha, ateroskleróza či vysoký krvný tlak. Prvé dni po pôrode materské mlieko „kolostrum“ obsahuje hlavne bielkoviny, výživné tuky, veľké množstvo prebiotických vláknin a veľa protilátok proti chorobám. Taktiež je bohaté na vitamíny a preto ho možno nazvať aj „prvým očkovaním“. Ďalšie dni sa začína vytvárať tzv. „zrelé“ ma-

terské mlieko, ktoré obsahuje viac tukov bohatých na nasýtenie dieťaťa, ale aj dost tekutín na uhasenie smädu. Najdôležitejšie je dojčenie v prvom polroku od narodenia dieťaťa, kedy neprijíma živiny iného druhu. Na otázku, do kedy je vhodné či nevhodné dojčiť, neexistuje správna odpoveď a ideálne je to čo najdlhšie. Sú prípady, keď mamičky dojčia aj do tretieho či štvrtého roku života dieťaťa. Aj to je úplne v poriadku,“ vysvetľuje MUDr. Katarína Sterczová.

„Pri dojčení pre dieťa žiadne riziko nevzniká. Jedine v tých prípadoch, keď matka trpí diagnózou alebo užije lieky, po ktorých by sa dojčiť nemalo. Žena by teda nemala dojčiť napríklad v prípade ochorenia aktívnej tuberkulózy či pri užívaní liekov ako sú radioizotopy, cytostatiká z oblasti nukleárnej medicíny. Ojedinelými prípadmi, no nezanedbateľnými, sú tie ženy, ktoré trpia laktačnou psychózou. Je to ochorenie, pri ktorom môžu ženy odmietať svoje dieťa a tieto prípady si vyžadujú psychiatrickú intervenciu. Ojedinelé prípady laktačnej psychózy môžu žene spôsobiť výrazné zmeny správania a nálad, ktoré môžu viesť k tragickým udalostiam. V tomto prípa-

de by mohla zasiahnuť aj rodina, ktorá by mala dávať na čerstvú mamičku pozor, aby v prípade zmeny nálad a správania vedela včasne reagovať,“ hovorí lekárka novorodeneckého oddelenia.

V kežmarskej nemocnici nie je síce laktačná poradkyňa, ale mamičky sa môžu ohľadom dojčenia informovať u ktorejkoľvek neonatologickej sestry. Každá jej rada odpovie a poradí ohľadom otázok na danú tému. V nemocnici sa snažia čo najúčinnnejšie praktizovať takzvaný „bonding“, kedy ide o uloženie novorodenca na brucho matky, ideálne do 30 minút po narodení novorodenca. Stane sa, že niektoré matky to odmietajú, no po krátkom čase sa ich reakcia zmení. V prípadoch, keď dieťa nie je v dobrej zdravotnej kondícii sa bonding vynecháva a robia sa bábätku iné potrebné vyšetrenia.

„Mamičky by sa mali počas dojčenia stravovať štandardne, dodržiavať zásady správnej a primeranej výživy a pitný režim. Veľký význam má dostatočný príjem bielkovín, vápnika, železa a vitamínov najmä zo skupiny B, kedy je počas dojčenia potrebné zvýšiť jeho množstvo až trojnásobne. Pestrá strava najlepšie zabezpečí dieťaťu potrebné živiny,“ dodáva MUDr. Katarína Sterczová, vedúca lekárka novorodeneckého oddelenia kežmarskej nemocnice.

Martina Pavliková

Aktuálne možnosti návštevy chorých a seniorov v našom meste

Jeseň podľa epidemiológov prinesie zhoršenie pandemickej situácie na Slovensku. Nemocnica vydala v auguste zákaz návštev, Zariadenie pre seniorov ostáva otvorené.

Na základe sprísnenia protiepidemických opatrení platí na všetkých oddeleniach Nemocnice Dr. Vojtecha Alexandra v Kežmarku n.o. od 13. augusta až do odvolania zákaz návštev. „Ďakujeme všetkým pacientom a ich blízkym za pochopenie,“ prosí nemocnica na oficiálnej stránke.

Od 29. apríla je možné navštíviť prijímateľov sociálnych služieb v kežmarskom Zariadení pre seniorov. Vzhľadom na stále neistú situáciu pristúpili k regulovaným návštevám za predpokladu splnenia preventívnych opatrení a nasledujúceho postupu:

1. Krok: Na návštevu sa ohláste.

Je to možné telefonicky na čísle 052/452 35 44 a v prípade klientov dočasne ubytovaných na poliklinike Dr. V. Alexandra si návštevu dohodnete u službukonajúcej opatrovateľky na čísle 0940 510 085.

2. Krok: Dodržujte vyhradený čas.

Termíny návštev sú dopoludnia od 9.00 hod. do 11.00 hod. a popoludní od 13.00 hod. do 16.30 hod. Dĺžka návštevy je maximálne 30 minút. Maximálny počet návštevníkov k jednému obyvateľovi sú dve osoby a upred-

nostňujú sa návštevu v exteriéri, v prípade nepriaznivého počasia v návštevnej miestnosti zariadenia.

3. Krok: Dodržujte opatrenia.

Každý návštevník sa pred návštevou preukáže negatívnym antigénovým testom nie starším viac ako 24 hodín, alebo PCR testom nie starším ako 72 hod. Test sa nevyžaduje u návštevníka, ktorý má z testovania výnimku. Každý návštevník musí počas návštevy dodržiavať preventívne opatrenia, ako je dezinfekcia rúk pred návštevou, bezkontaktnosť, respirátor počas celej doby návštevy. Návštevník sa počas návštevy zdržiava výlučne v priestoroch určených na návštevy a dodržiava organizačné pokyny. Ak sa u návštevníka po návšteve v zariadení objavia do 14 dní príznaky ochorenia Covid-19 je povinný bezodkladne o tom telefonicky informovať zariadenie.

„Ďakujeme Vám, že zodpovedne dodržiavate návštevný plán a poriadok, chránite tým najmä svojich príbuzných,“ dodáva Marcela Ištocyová, riaditeľka ZPS a ZOS.

Ondrej Miškovič

Stalo sa pred osemdesiatimi rokmi v historickom Kežmarku

**Kežmarok od nepamäti inšpiruje svojich obyvateľov, ale i ná-
vštevnikov. Vyše 750 rokov tu žili vedľa seba Nemci, Slováci,
Česi, Poliaci, Bulhari, Maďari a Židia.**

Po prvej svetovej vojne, rozpade Rakúsko - Uhorska a vzniku prvej Československej republiky (ČSR) sa uskutočnil prvý exodus obyvateľstva – mesto opustilo okolo tisíc obyvateľov maďarskej národnosti predovšetkým z radov inteligencie, ktorí neboli ochotní zložiť sľub vernosti novej republike. O 20 rokov po rozbití Československa muselo odísť asi 400 Čechov, počas druhej svetovej vojny bolo deportovaných vyše tisíc Židov. Počas vojny i po nej dobrovoľne či násilne odišlo okolo 2 tisíc Nemcov a v Kežmarku došlo k prevratným

povolil návrat domov, ale ich domy a majetky sa už medzitým dostali do cudzích rúk. Hneď po vzniku Slovenskej republiky sa dala Hlikova garda do rozbíjania výkladov a okien Židov. V meste začali pogromy. Dňa 1. apríla 1939 výtržníci rozbili okná na dome rabína Grünburga na Hradnej ulici 31 a pomalovali fasádu slovenskými hanlivými nápismi a kresbami. Dňa 17. septembra 1939 fašistická mládež opäť napadla dom rabína Grünburga i viaceré židovské obydlia. Za obeť pogromom padol v roku 1941 aj interiér veľkej židovskej synagógy,

Fasáda domu rabína Grünburga.

zmenám v národnostnom rozvrstvení. Do mesta prišli rôzni prisťahovalci nielen z celého územia Slovenska, ale aj z Poľska a Maďarska. Začala sa písať nová história. V súčasnosti žijú v Kežmarku zase viaceré národnosti. Nežije tu však jedna, ktorá tvorila za I. ČSR päťtinu obyvateľstva. Definitívne sa stratila židovská komunita.

Koniec priateľskému spolunažívaniu, ktoré dovtedy nepoznalo žiadne problémy, ba dokonca v histórii mesta nezaznamenávame žiadne násilie na Židoch, urobil fašizmus a druhá svetová vojna. Poslanec parlamentu Karol Sidor už v roku 1936 žiadal, aby sa Slovensko očistilo od Židov, lenže vtedy ešte na svoj návrh nenašiel všeobecné pochopenie. Až o pár rokov. Po rozbití ČSR na jeseň v roku 1938 boli všetci Židia vylúčení z kežmarského mestského zastupiteľstva i mestskej rady. Rovnako vyhodili židovských študentov z nemeckého gymnázia. V sobotu 5. novembra 1938 vyhnali členovia Hlinkovej gardy všetkých Židov zo synagógy v Kežmarku a oznámili im, že ich zo Spiša vyženú. Tridsať rodín naložili do dobytčích vagónov, odviezli na hranice s Maďarskom, kde ostali pod holým nebom dva týždne, kým si ich obe strany navzájom prehádzovali. Napokon sa im

ktorý bol zdemolovaný a Židia museli používať menšiu budovu, ktorá podľa vládnych nariadení nesmela mať žiadne označenie.

A potom vyšlo Nariadenie číslo 198 zo dňa 9. septembra 1941 o právnom postavení Židov, ktoré vydala vláda Slovenskej republiky. Toto nariadenie známe ako Židovský kódex sa stalo jedným z najkrutejších protizidovských zákonov a obsahovalo 270 paragrafov.

Židovský kódex

Kódex pozostával z troch častí:

1. časť – obmedzenie spoločenských, občianskych, náboženských a osobných práv židovského obyvateľstva – napríklad označenie Židov – nosenie židovskej hviezdy Židmi od šiestich rokov, zákaz miešaných manželstiev, vylúčenie z volebného práva a verejnoprávnych funkcií, nespôsobilosť k verejnému notárstvu, advokácii, civilnému inžinierstvu, k výkonu lekárskej a zverolekárskej praxe, zavedenie pracovnej povinnosti vo veku od 16 do 60 rokov, zákaz spolkového a zhromažďovacieho práva ako aj tlačovej slobody. Židia nesmeli mať žiadne časopisy - časopis však mohla vydávať Ústredňa Židov, avšak nežidia ho nesmeli čítať.

Náboženské úkony sa mohli robiť len v budovách, ktoré nevyzerali ako synagógy, tie bolo treba upraviť tak, aby vyzerali ako iné budovy, vydal sa zákaz na rituálne porážky, obmedzilo vzdelávanie. Židia nesmeli mať zbrane, rádiá, nesmeli riadiť motorové vozidlá, loviť ryby, obmedzilo sa im cestovanie. Nesmeli mať obrazy, respektíve sochy významných národných a štátnych dejateľov, ani štátne znaky a zástavy, nesmeli vlastniť fotoaparáty, ďalekohľady a gramofónové platne s národnými piesňami. Kedykoľvek mohli byť vypovedaní z bytu. V Kežmarku sa takto zhabalo 101 rádií, 15 písacích strojov, 20 fotoaparátov a ďalekohľadov.

2. časť – majetkové postavenie Židov v zmysle pozbavenia všetkého hnutelného i nehnuteľného majetku – obmedzenie v nadobúdání vecných práv a živnostenských oprávnení: Židia a združenia nemohli vlastniť nehnuteľnosti, nesmeli zakladať, ziskávať a preberať priemyselné, obchodné alebo živnostenské podniky, obmedzila sa im voľnosť nakladať s majetkom – na všetky úkony bolo potrebné povolenie Ústredného hospodárskeho úradu.

3. časť – prevod židovského majetku do árijských rúk (arizácia) – podniky sa museli označiť ako „Židovský podnik“ alebo „Podnik pod dočasnou správou“. Všetok nehnuteľný majetok sa stal vlastníctvom Slovenského štátu. Ústredný hospodársky úrad mohol uvaliť dočasnú správu na domový majetok Židov a židovských združení – dočasným správcom mohol byť slovenský občan – nežid.

Zvláštne miesto v nariadení 198/1941 mali paragrafy 255 a 256, ktoré umožňovali prezidentovi republiky udeliť židovským občanom úplnú alebo čiastočnú výnimku spod Židovského kódexu. Kancelária prezidenta tento skutok nerobila len tak nezištne, ale za udelenie výnimky vyberala poplatok priamo úmerný majetku židovského žiadateľa. Jedno je však isté, že tisíce žiadostí bolo zamietnutých.

Slovenská vláda na čele s premiérom Tukom sa rozhodla Nemcom ponúknuť všetkých slovenských Židov „na práce“. Nemci súhlasili so slovenským návrhom za dvoch podmienok:

1. slovenská vláda pozbaví všetkých deportovaných Židov slovenského občianstva,
2. za každého deportovaného Žida zaplatí Ríš 500 ríšskych mariek.

Od marca 1942 začala deportácia Židov nie na avizované práce, ale do koncentračných táborov. Dňa 25. marca 1942 odišiel prvý transport mladých dievčat a žien zo železničnej stanice v Poprade. Z Kežmarku odišiel prvý transport podľa kroniky miestnej železničnej stanice dňa 28. marca 1942, hoci zoznam bol spísaný o deň skôr. Transport končil v Osvienčime. Do 30. augusta odviezli z Kežmarku a okolia vyše tisíc Židov.

Po vojne sa do Kežmarku vrátilo len 95 Židov.

Nora Baráthová

O kežmarskej láske Jána Chalupku

Láska Jána Chalupku ostala v Kežmarku. To napísala Babetta von Wieland v liste Jánovi Chalupkovi, ktorého dodnes spájame s hrou Kocúrkovo. Kocúrkovo bolo, je a bude všade. Možno bolo aj v láske tých dvoch mladých ľudí, hoci bola taká veľká, že sa dostala dokonca do slovenskej literatúry.

Miesto deja: Kežmarok v rokoch 1818 až 1824.

Ona: Babetta von Wieland z bohatého barónskeho rodu. Otec statkár, majiteľ dvoch kaštieľov vo Farkašovciach, dnešnej Vlkovej. Jeho brat Juraj, cisársko-kráľovský generál. Manželka zo šľachtického rodu Görgey z Toporca.

On: Ján Chalupka, profesor a rektor – čiže riaditeľ kežmarského lýcea. Pomerne chudobný Slovák s vysokou inteligenciou. Vedel sa však pohybovať v spoločnosti kežmarských mešťanov – mnohých z nich potomkov zdegenerovanej šľachty.

Ján Chalupka sa narodil 28. októbra 1791 v Hornej Mičinej, umrel 15. júla 1871 v Brezne. Pre tieto okrúhle výročia mu bude venovaný 56. ročník Literárneho Kežmarku, ktorý sa má uskutočniť 2od 9. septembra až 1. októbra 2021.

Do školy chodil Chalupka v Ožďanoch, Levoči, Prešove a Šarišskom Potoku, na univerzitu v Jene. Pôsobil ako vychovávateľ, potom učil na gymnáziu v Ožďanoch. Odrazu prišla pozvánka zo známeho kežmarského lýcea. Vtedy boli na Slovensku len štyri lýceá, kde študovali mládenci z celej strednej Európy.

Chalupka pozvánku prijal – do Kežmarku prišiel 7. októbra 1818. V Pravidelnej správe o riaditeľovi a profesoroch kežmarského lýcea v rokoch 1818 až 1819 sa píše o mladom profesorovi: „Ján Chalupka – Slavus (Slovák), je evanjelikom augsburského vierovyznania, 26-ročný, slobodný, neporušeného zdravia, občan (nie šľachtic). Skončil doma beh filozoficko – teologický a pokračoval v ňom na univerzite v Nemecku. Je zbehlý v jazykoch: latinský, materinský (slovenský), nemecký, maďarský, francúzsky a orientálne: grécky a hebrejský. Má jasnú metódu, svedomito učí. Mravy má dobré a počestné, je prívetivý a láskavý.“ Okrem spomínaných jazykov sa učil aj angličtinu, taliančinu, poľštinu a srbštinu.

Chalupka učil v Kežmarku v rokoch 1818 až 1824. Za toto obdobie bol dvakrát zvolený za rektora lýcea – v rokoch 1820/1821 a 1823/1824. Žiakov bolo vyše tristo a vyučujúcich sotva desať. Za jeho rektorátu bolo roku 1820 prízemné lýceum nadstavané o prvé poschodie.

Chalupka si dobre uvedomoval rôznorodosť svojich študentov. Napriek tomu však bola reč, ktorá spájala celý vtedajší vzdelaný svet, latinčina. Žiaci ju potrebovali či už ako učiteľia, kňazi alebo

právnicki. Chalupka sa rozhodol založiť latinskú spoločnosť a najlepšie latinské práce zapisovať do osobitnej knihy cti, ktorá sa dodnes zachovala v lýceu. Na začiatku 19. storočia sa začali študenti rôznych národností spájať do spoločností – za jej zakladateľa sa považuje tiež Ján Chalupka. Jej cieľom bolo pestovať nemecký jazyk a zlepšovať sa v rečníckom umení.

Ján Chalupka v Kežmarku po slovensky nepísal. Tu napísal po latinsky len Dvanásť školských rečí, ktoré vyšli v Levoči roku 1826. Napriek tomu sa domnievame, že Kežmarok a jeho prostredie v diele Chalupku žije dodnes v podobe jeho komédie Kocúrkovo. Jeho verše zo spomenutej hry sú aktuálne aj dnes – po takmer 200 rokoch:

Iní sú odkundesi a my od koreňa sme z kocúrkovského hniezda a plemena.

My chceme budúce vždy len naše deti na veži, na kancli a v rade videti...

Chalupka sa priatelil s kežmarskou šľachtickou rodinou Badányi, ktorá mala bohatú knižnicu a pravdepodobne tam spoznal Babettu von Wieland. Amor postrelil oboch a ich vzťah sa stával pomaly vážnym – dokonca si tykali, čo v tomto období už niečo signalizovalo. Čo oboch dalo dokopy? Znalosť jazykov, literatúry, hudby? Alebo nebudaj nuda? Čo mohlo robiť v tom čase šľachtické dievča? Do verejnej školy chodiť nemohlo, na ulicu samo tiež nemohlo ísť. Malo dovolené sedieť doma, robiť ručné práce, čítať romány, hrať na nejaký hudobný nástroj, či prijímať návštevy v určenom čase. Na upratovanie, pranie a varenie sa starali slúžky. A čo Chalupka? V prvom rade sa musel starať o lýceum, pritom učiteľská práca nebola ani zďaleka docenená. Časť platu sa dávala v naturáliách, ale čo mali profesori robiť s vedrami obilia? Len ich predat, ak mal niekto záujem.

Študenti boli vždy študentmi – medzi slovenskými a maďarskými dochádzalo k šarvátkam. Kto to mal riešiť? Rektor školy, pretože vedenie mesta nemalo na akademickú pôdu prístup. Aj tak sa neraz blýskalo i medzi školou a radnicou.

Chalupka bol triezvejší než Babetta. Videl, že v tomto neslovenskom meste nemá budúcnosť. Keď mu Brezno ponúklo miesto evanjelického farára, neotálal a dňa 16. júla 1824 sa verejne rozlúčil s úradom. Opustil však aj svoju životnú lásku Babettu von Wieland. Obaja si museli za-

Ján Chalupka.

Babetta von Wieland.

riadiť život po svojom. Písali si dlhší čas. Babetine listy sa zachovali, no Chalupkove nie. Napokon zasiahli Babetini rodičia a strýko generál: musí sa Chalupku vzdať, nemôže byť predsa obyčajnou pani farárkou na nejakej zapadnutej fare, veď ani slovenčinu – reč prostého ľudu neovláda! Vtedy sa Babetta zrejme zaprisahala: ak nie Chalupka, tak nikto. A naozaj ostala do smrti slobodná. Chalupka sa však oženil.

Tesne pred smrťou sa Chalupka rozpomenul na svoju zradenú lásku a požiadal ju, cestou svojho bývalého žiaka – teraz už rektora kežmarského lýcea Huga Stenczela, o podobizeň. Hoci Babetta vyhovel jeho prosbe, Chalupka sa jej už nedočkal – a bola v tom určitá spravodlivosť osudu.

Vo Vlkovej v pozostatkoch bývalého krásneho parku je záhradka s hrobmi rodiny Wieland. Iba dva hroby sú mimo – jeden detský a Babettin. Strohý nemecký text na náhrobnom kameni, ležiacom na zemi, je pomerne dobre viditeľný. Aj stopa po vložení srdci, ktoré bolo údajne nádhornej červenej farby. Srdce síce zmizlo, ale jeho obrysy ostali ako symbol celoživotnej, hoci nevyplnenej lásky Babetty von Wieland k Jánovi Chalupkovi.

Nora Baráthová

Ikonický buk dostal nové meno

Už sedem desaťročí je buk lesný – previsnutý pred dnešnou budovou Horskej záchranej služby ozdobou a akýmsi symbolom centra Starého Smokovca. Tento vzácny buk, ktorý sa uchádza o titul strom roka, je od soboty 7. júla 2021 známy ako „strom zalúbencov“.

Nejeden návštevník prvej tatranskej osady si všimne a odfotí tento krásny strom, ktorý pripomína tvarom aj funkciou obrovský zelený dáždňik. Neobišiel ho ani kežmarský spisovateľ, sprievodca a činovník Oto Rozložník, ktorý sa rozhodol vzdať mu patričnú úctu a priblížiť jeho jedinečnosť väčšiemu počtu návštevní-

dené veľké drevené srdce, v ktorom bude napísané: Keď sa pod týmto stromom pobožkáte, vaša láska bude pevná ako tatranská žula. Ide o chránený strom a je zakázané doň čokoľvek vyrývať. Hneď vedľa v Tatranskej informačnej kancelárii si budú môcť všetci zalúbení na pamiatku zakúpiť turistickú známku, kde si môžu

Strom zalúbencov v Starom Smokovci.

kov. „Na vine, že som dostal túto myšlienku, bola možno aj pandémia. Roky som chodil okolo tohto stromu ako sprievodca a turistom som vravieval, že ide o najväčší dáždňik v Tatrách. No pandémia trochu otvorila city – viac sme si začali vážiť zdravie, lásku, úctu. A tak som dostal myšlienku, že tento strom pomenujeme Strom zalúbencov. Bude pod ním osa-

napísať dátum návštevy. Aby sa strom nepoškodil, bude strážený kamerovým systémom,“ zhrnul autor myšlienky, ktorý chce poukázať nielen na prírodnú jedinečnosť, ale aj na vzácnosť ľudských vzťahov – aby sme si viac vážili všetko, čo máme. Oto Rozložník na slávnostnom pasovaní stromu poďakoval všetkým, ktorí mu túto myšlienku pomohli dotiahnuť do

úspešného konca: mestu Vysoké Tatry, Združeniu Euroregión Tatry, Združeniu cestovného ruchu Vysoké Tatry, Horskej záchranej služby a výtvarníkovi veľkolepého projektu Matúšovi Kručayovi.

Svoju lásku pod novopasovaným stromom si bozkom spečatili aj manželka Blažka a Janko Kredatusovci, ktorí v máji oslávili tridsiate výročie svadby. Spomínali aj na obrad, ktorý mali práve na Mestskom úrade v Starom Smokovci. Prezradili aj recept na šťastné manželstvo, v ktorom nesmie chýbať láska, porozumenie, dôvera a tolerancia.

Doposiaľ sa nikomu nepodarilo presne zistiť, kto a prečo tento strom zasadil. Pravdepodobne sa tak stalo v 50. rokoch vďaka študentom na čele s Bohdanom Wagnerom zo Záhradníckej školy v Ledniciach na Morave v rámci projektu Veľké upratovanie. A odkedy v centre Starého Smokovca vyrástla nevšedne šikmá budova Horskej záchranej služby, ocitol sa strom pod ochrannými krídlami všetkých jej členov. Záchránari dokonca strom ubránili pred výrubom. I keď ide o najbežnejší strom Európy, no vo Vysokých Tatrách z neho nájdeme veľmi málo kusov. Takýto krásne previsnutý je však len jeden a preto ho právom Tatránci označujú za dominantu či symbol Starého Smokovca. Nájdeme ho na záberoch v seriáli 30 prípadov Majora Zemana s názvom Tatranské pastorále z roku 1978 a dnes pod ním človek môže posediť i v daždi, nakoľko jeho koruna nie len tvarom, ale i funkcionalitou pripomína veľký, zelený dáždňik. Z toho dôvodu bol riaditeľkou Združenia cestovného ruchu Lenkou Rusnákovou, nominovaný do celoslovenskej ankety Strom roka, kde oň môžete zahlasovať prostredníctvom stránky nadácie Ekopolis www.ekopolis.sk. Ak strom tatranský vyhrá, automaticky bude bojovať i v ankete Európsky strom roka.

Livia Kredatusová

Zdokonaľovali sme sa v poľskom jazyku

Leto bolo pre Združenie Euroregión Tatry z hľadiska organizácie aktivít veľmi pestré.

Začiatkom júna pripravila kancelária pozvánky s programom na kurz poľského a slovenského odborného jazyka pre členov euroregiónu organizovaného v rámci projektu Cezhraničné centrum vzdelávania Euroregiónu, Tatry“ z Programu cezhraničnej spolupráce Interreg V-A Poľsko – Slovensko 2014-2020.

Termíny školení boli stanovené na 22. júna a 29. júna. Program školenia pripravili manželka Wicikovci, s ktorými má združenie dlhoročnú spoluprácu. Prvý blok školenia bol venovaný témam ako Človek v kultúre, Miesta v kultúre a rozprávania o nich, Umenie – čo vidieť, čo

nevidieť a v neposlednom rade Tradíciám, inštitúciám, pamiatkam. Školenia sa zúčastnilo 15 predstaviteľov miest a obcí z Kežmarku, Trstenej, Vysokých Tatier, Spišskej Belej, Veľkej Lomnice, Malatinej, Kolačkova, vrátane dvoch školiteľov. Vzhľadom na epidemiologickú situáciu boli zabezpečené všetky potrebné opatrenia na uskutočnenie kurzu a to odstupy, rúška v interiéri, dezinfekcia a kontrola negatívnych antigénových testov pred vstupom do budovy. Druhý blok školenia, zameraný na Živú a neživú prírodu, Rastliny, Živočích a Ochranu životného prostredia sa z dôvodu

Školenie v zdokonalení poľskej a slovenskej komunikácie.

nízkej účasti neuskutočnil a bol presunutý na iný termín. V mesiaci august kancelária združenia zorganizovala školenie zamerané na prípravu a realizáciu projektov.

Livia Kredatusová

Vyhodnotenie cezhraničnej výtvarnej súťaže

Združenie Euroregión Tatry v Kežmarku v spolupráci so Zväzkom Euroregion „Tatry“ v Nowom Targu vyhlásilo 15. februára výtvarnú súťaž Euroregión „Tatry“ očami detí.

Súťaž sa zorganizovala v rámci projektu Úloha Euroregiónu „Tatry“ pri šírení kultúrneho dedičstva Poľsko – slovenského pohraničia z Programu cezhraničnej spolupráce Interreg V-A Poľsko-Slovensko 2014-2020, ktorá prebiehala do 30. júna. Do súťaže bolo zaslaných spolu 429 prác rôznych vekových kategórií od materských škôl až po stredné školy. Tieto práce boli postupne zverejňované na webovej stránke Združenia a posledné dva týždne prebiehalo hlasovanie prostredníctvom Facebooku o najkrajší obrázok. Porota v zložení troch slovenských členov: Carmen Kováčová - riaditeľka Galérie u Anjela, Eva Končeková - akademická maliarka a Gabriela Kantor-

ková - bývala riaditeľka Mestského kultúrneho strediska a troch poľských členov: Miloš Handak, Kierownik Działu Projektów Parasolowych Program Interreg V-A PL-SK 2014 - 2020, Anna Ozorowska, pracownia reklamowa, Anna Dziubas, Kierownik Galerii Sztuki „Jatki“ Biuro Wystaw Artystycznych w Nowym Targu to vôbec nemala ľahké. Spoločne rozhodli o víťazoch a udelili aj dve špeciálne ceny poroty.

V kategórii materské školy porota udelila tri hlavné miesta: 1. Basia Nenko, 2. Jan Fryźlewicz, 3. Phuon Chi Trinh. Žiaci základnej školy boli rozdelení do dvoch kategórií a to 1. až 4. ročník, kde víťazmi sa stali 1. Terézia Kurňavová, 2. Gosia Ka-

siniak, 3. Karolina Krauzowicz, 3. Marianna Galajdová a 5. až 9. ročník 1. Sabína Gurovičová, 2. Viktoria Fryźlewicz 3. Karolina Mertens, 3. Veronika Koľová. Porota pri druhej kategórii udelila netradične dve tretie miesta vzhľadom na množstvo a kreativitu zaslaných prác. Pri vyhodnocovaní výtvarných prác patriacich do kategórie stredné školy vyberala porota nasledovne: 1. Andrea Lorenčíková a 2. Ivan Kollárovič. Špeciálnu cenu získala práca účastníčky Júlie Ďurásovej z Popradu a cena poroty bola udelená pre Katarzynu Budzyk. Združenie Euroregión Tatry sa rozhodlo udeliť samostatnú cenu o „najkrajšie výtvarné dielo“ prostredníctvom internetového hlasovania, ktorú získal Michał Kita s počtom hlasov 1 385.

Ceny budú slávnostne odovzdané na XXVII. Kongrese Združenia EUT, ktorý sa uskutoční 26. augusta v Poprade.

Livia Kredatusová

V Kežmarku ste mohli navštíviť výstavu Ján Pavol II. a Slovensko

Vo štvrtok 5. augusta slávnostnou vernisážou pod patronátom Veľvyslanectva Poľskej republiky na Slovensku a primátora mesta otvorili v Kežmarku výstavu Ján Pavol II. a Slovensko. Výstava trvala do 31. augusta.

Výstava Ján Pavol II. a Slovensko v Kežmarku si pripomína svätca a slovanského pápeža Karola Wojtylu. Vernisáže sa zúčastnil primátor mesta Ján Ferenčák, veľvyslanec Poľskej republiky na Slovensku Krzysztof Strzałka, dekan rímskokatolíckej farnosti František Trstenský a evanjelický farár Roman Porubán.

„Počas rozhovorov s mnohými Slovákami, predstaviteľmi cirkvi a veriacimi, ale aj laickými vládnymi predstaviteľmi, zástupcami univerzít či rôznych združení som zistil, akou veľkou autoritou je osoba sv. Jána Pavla II. na Slovensku a medzi Slovákami,“ povedal Krzysztof Strzałka.

Primátor mesta predstavil veľvyslanecovi okrem iného aj sochu slovanského pápeža z dielne maďarského sochára Laj-

Výstava Kežmarčanom pripomenula slovanského pápeža a svätca.

osa Győrfiho, ktorý pre Kežmarok vytvára bronzovú sochu Imricha Thökölyho. „Odkaz Jána Pavla II. vnímam ako dôležitý pre dnešný svet. Nikdy nezabúdaj na svoj pôvod a slová poľského pápeža boli pre nás vždy o čosi bližšie, už len z dôvodu, že sme im rozumeli a brali ho za svojho. Spolupráca mesta a Veľvyslanectva Poľskej republiky na tejto výstave je ovocím jeho odkazu spolupráce a budovania svedectva pre tento svet o bratskom spolunažívaní,“ povedal Ján Ferenčák.

Zaujímavosťou je spojenosť mesta s Jánom Pavlom II. Často chodieval do Tatier a v období rokov 1968 až 1969 zavítal aj do Kežmarku, kde navštívil rímskokatolícky farský kostol a evanjelický drevený artikulárny kostol. Slovanský pápež v roku 1998 vyhlásil kežmarský chrám za baziliku minor a počas svojej tretej apoštolskej návštevy Slovenska požehnal 13. septembra 2003 v Rožňave základný kameň kláštora redemptoristiek.

Ondrej Miškovič

Vyhodnotenie Literárneho Kežmarku bude trojdňové

Program slávnostného vyhodnotenia Literárneho Kežmarku bude tohto roku trojdňový.

Literárny Kežmarok (LK) sa uskutoční od 29. septembra do 1. októbra a pre ocenených, účastníkov i divákov je pripravený bohatý program, ktorý organizátori stále doladujú. 56. ročník LK je venovaný 100. výročiu úmrtia Pavla Országha Hviezdoslava a 230. výročiu narodenia a 150. výročiu úmrtia Jána Chalupku.

Do tohtoročnej súťaže mladých poetov a prozaikov sa v troch kategóriách prihlásilo 230 autorov s 508 prácami, čo je viac ako vlani. Literárne výtvyry takmer do konca augusta čítali a hodnotili šiesti členovia dvoch porôt pod vedením známych slovenských spisovateľov Daniela Heviera a Moniky Kompaníkovej.

Vyhodnotenie Literárneho Kežmarku odštartuje v stredu 30. septembra prijatie

účastníkov podujatia primátorom mesta, nasledovať bude otvorenie pred budovou lýcea, vyhodnotenie súťaže spojené s pásmom víťazných prác autorskej súťaže v naštudovaní Základnej umeleckej školy A. Cígera a vernisáž tematickej výstavy v priestoroch lýcea. Prvý deň vyvrcholí Literárnym večerom so vzácnymi hosťami, vystúpením formácie František Báleš ansámbl, ktorá hrá a spieva zhudobnené básne slovenských autorov, a dramatizáciou diela Jána Chalupku v naštudovaní divadla exTeatro.

Druhý deň (štvrtok 31. septembra) otvorí odborný seminár v kine Iskra, na ktorom sa účastníci dozvedia viac o najznámejšom študentovi kežmarského lýcea Pavlovi Országhovi Hviezdoslavovi a o profesorovi a rektorovi tejto v minulosti prestížnej vzdelávacej usta-

novizne Jánovi Chalupkovi. Tesne pred poludním sa uskutoční odhalenie pamätnej tabule nenaplnenej lásky Jána Chalupku a Babetty von Wieland na objekte Barónky.

Popoludní príde na rad stretnutie víťazov autorskej súťaže s porotou a tvorivé dielne so spisovateľmi pre všetkých, ktorí svoje práce zaslali do 56. ročníka súťaže. Na záver štvrtkového programu vo veľkej sále Mestského kultúrneho strediska vystúpi muzikantka, speváčka a textárka Dorota Nvotová, ktorá bola v minulosti sama víťazkou Literárneho Kežmarku.

V piatok dopoludnia budú pokračovať stretnutia víťazov s členmi porôt a tvorivé dielne so spisovateľmi, na záver budú môcť účastníci absolvovať prehliadku pamiatok Kežmarku.

Podujatie z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia a mesto Kežmarok zo svojho rozpočtu.

Boris Švirloch

Tohtoročné Kino v záhrade bolo klubové a v hrade

Tradičným dňom projekcií filmového klubu Iskra je pondelok a práve na tento prvý deň v týždni vyšiel tohtoročný inovovaný projekt Kina v záhrade, tentoraz s podtitulom letné klubové premietania na Kežmarskom hrade. Nepremietalo sa však priamo na nádvorí, ako boli diváci zvyknutí, ale v komornom priestore medzi nádvorím a kanceláriami múzea.

Tento výnimočný priestor medzi hradnými múrmi je špecifický tým, že sa terén mierne nakláňa od hlavnej veže hradu smerom k múzeu dolu a keďže filmy boli premietané priamo na ľavú stranu veže, efekt jemnej elevácie hľadiska k projekčnej ploche bol úplne opačný ako v kine. Prijemnú atmosféru kino v „záhrade“ to však vôbec nepoznamenalo, priam naopak, pochvaľovali si diváci i hostia podujatí.

Prvý augustový pondelok si filmoví fanúšikovia prišli pozrieť nový slovenský dokument To ta monarchia, ktorý prišli osobne uviesť režisérka a scenáristka Vladislava Sárkány a protagonisti snímky Vladimír Ledecký a Michal Smetanka. Hneď úvodnému premietaniu škrt cez rozpočet urobil nečakaný dážď, takže

sa muselo presťahovať pod strechu. Veľká vďaka za pohotovosť a ústretovosť patrí autorom novej expozície v hrade Tatranský Stonehenge, vďaka ktorým sa projekcia i diskusia konala v ich priestoroch.

Druhý pondelok patril francúzskej letnej komédii Na palubu!, pri ktorej si už diváci mohli naplno vychutnať letnú nočnú atmosféru hradného „medzi priestoru“. O týždeň neskôr filmový klub privítal ďalšieho tvorca – producenta Nazarija Kľujeva, ktorý predstavil film režisérky Lucie Kašovej The Sailor, príbeh o morskom vlkovi vyplavenom na breh. Záverečným filmom Kina v záhrade bola dánska čierna komédia o pomste a nevyspytateľnosti vesmíru s Madsom Mikkelsenom v hlavnej úlohe.

Boris Švirloch

POCTA JURAJOVI HERZOVÍ

ŠTVRTÝ ROČNÍK SPOMIENKOVÉHO PODUJATIA
PRI PRÍLEŽITOSTI NEDOŽITÝCH 87. NARODENÍN
KEŽMÁRSKEHO RODÁKA, REŽISÉRA A HERCA JURAJA HERZA

*1934 — †2018

KINO ISKRA KEŽMAROK

UPÍR Z FERATU

PONDELOK 6. 9. 2021 (19:00 h) 40. VÝROČIE FILMU

Sci-fi horor o automobile poháňanom ľudskou krvou. Česko-slovenský film kežmarského rodáka Juraja Herza z roku 1981, v ktorom hlavné úlohy stvárňujú Jiří Menzel, Dagmar Havlová-Veškrnová a upírie vozidlo Ferat, v tomto roku oslavuje 40. výročie svojho vzniku.

91 min, vstupné 5 eur, držiteľia preukazu filmového klubu 3 eurá

fond kinematografie **iskra** **iskra** KEŽMAROK

Gastronomický festival pouličného jedla zavítal do Kežmarku

Možnosť pochutnať si na skvelom pouličnom jedle v jedinečnej atmosfére historického Kežmarku mali obyvatelia a návštevníci mesta od piatku 6. augusta do nedele 8. augusta.

Jedným z obľúbených miest na sedenie boli schody Radnice.

Festival Fest Street Food priniesol množstvo unikátnych špecialít slovenskej aj zahraničnej kuchyne, ktoré prekvapia chuťové pohárikmi aj fantáziou. Do mesta pod Tatrami zavítalo 15 unikátnych a štýlových stánkov a foodtruckov. Okrem gastronomického zážitku podujatie ponúklo aj sporenie kultúrnym programom, počas ktorého vystúpili Juraj Bača Band, DJ Milan Lieskovský a Teáter Komika.

„Dobré jedlo spája ľudí, nehovoriac o tom, že vďaka nemu môžeme poznávať rôzne kultúry a zvyky. Aj preto som rád, že vďaka tomuto unikátnemu gastronomickému festivalu budú mať ľudia v Kežmarku možnosť ochutnať veľa vynikajúcich jedál, ktoré u nás nie sú úplne bežné,“ uviedol primátor mesta Ján Ferencák, pod ktorého záštitou sa podujatie koná.

Aj tradičné jedlá sa dajú robiť moderným štýlom a ponuka Fest Street Food v Kežmarku bola naozaj rozmanitá – okrem klobások a langošov ste na festivale našli aj sladké a slané trdelníky, zapečenú zmrzlinu v burgri, bubble waffle či bravčové kolená v pivnom náleve.

„Ďakujeme mestu Kežmarok za pozvanie a skvelú spoluprácu pri príprave tohto jedinečného podujatia. Veríme, že spojenie gastronomického umenia s kultúrnym programom vytvorilo v historickom centre skvelú atmosféru. Účastníci ochutnali tradičné jedlá a rôzne špeciality, ktoré môžu vyskúšať iba na festivaloch pouličného jedla. Naše food trucky a food stánky pripravili napríklad americké BBQ pripravované štyri hodiny v originálnom smokeri, zapekanú zmrzlinu v burgri, plnené hotdogy v domácich brioškách a mnoho iných streetfoodových jedál,“ dodala organizátorka Eva Jančíková z Art Café Štrba.

Pouličná kuchyňa, street food, má tradíciu v starovekom Grécku, Egypte, Číne a Peru. Pouliční predajcovia vtedy ponúkali chutné a rýchle lokálne pokrmy určené na priamu konzumáciu v rámci trhovísk. Dnes sa tento druh kuchyne spája s prepracovanou estetikou stánkov a food truckov v kombinácii s jedlami pripravovanými s precíznosťou a z tých najkvalitnejších surovín.

Barbora Sosková

TEATRO
TATRO

K

Réžia: Ondrej Spišák

BAREI

u. fond na podporu umenia

Kežmarok 10. september 2021 19.00 hod.
Vstupné: 30 €
Predpredaj: www.mskskezmarmok.sk, Kežmarská informačná agentúra, Hlavné námestie 64

www.kezmarmok.sk www.visitkezmarmok.sk

u. fond na podporu umenia

TEATRO
TATRO

**MAJSTER
A
MARGARÉTA**

Kežmarok 11. a 12. september 2021 19.00 hod.
Vstupné: 30 €
Predpredaj: www.mskskezmarmok.sk, Kežmarská informačná agentúra, Hlavné námestie 64

www.kezmarmok.sk www.visitkezmarmok.sk

Slovenské národné povstanie v Kežmarku

Záver leta 1944 vzbudil v obyvateľoch Slovenského štátu novú nádej. Odboj proti klérofašistickému režimu zasiahol do života mnohých. Mladší občania prešli na povstalecké územie, iní ilegálne dodávali správy a pomáhali čo im sily stačili.

Kežmarská posádka slovenskej armády bola v tom čase zložená z vojakov, ktorí boli vyučení v klasických remeslách ako krajčír či obuvník. Dlhú dobu sa nevedeli rozhodnúť, či sa pridajú k časti levočskej alebo popradskej posádky blížiacich sa na mesto. Nakoniec ich nerozhodnosť dopomohla k prvému odrazeniu povstaleckého vojska. Medzitým sa stihlo vyzbrojiť tunajšie nemecké obyvateľstvo organizované v Heimatschutz.

Bojovať o Kežmarok sa začalo už deň po vyhlásení začiatku povstania. Jeho vojsko začalo paľbu z dela smerom z Veľkej Lomnice. Pod rúskom noci sa povstanci priblížilo až ku kopcom obkolesujúcim mesto. Hneď ráno prekvapili nemeckú posádku strelbou z pušiek a ľahkých guľometov. Nasledujúci deň prišla obranou mesta posila z Poľska, časť pancierovej divízie a značné boje si vyžiadali niekoľko obetí na oboch stranách. Vtedy boje načas ustali a povstanci sa dali na ústup. V tom čase obsadili Nemci kasárne a zajatých dôstojníkov, ktorí sa nechceli pridať na ich stranu, poslali transportom do koncentračných táborov. Zvyšní vojaci kopali protitankové zákopy.

Okolité lesy sa po ústupe povstaleckého vojska stali cieľom podrobného prehľadávania zo strany Nemcov. Prítomný bol aj krutý veliteľ mesta Spindler, ktorý sídlil v trakte vedľa hradnej kaplnky. V objektoch hradu sa nachádzali pochytní partizáni, povstaleckí príslušníci a občania zo širokého okolia. Rozsudky nemeckého poľného súdu na seba nenechali dlho čakať. Od 5. do 29. septembra 1944 ich bolo vykonaných až dvadsať odstrelení v medzere medzi kaplnkou a domom v hradnom trakte. Prvou obeťou sa stal iba 19-ročný Pavol Kapráľ z Ľubice, kde pracoval ako poštár. Ihneď sa pripojil k povstalcovi a v závere augusta zničil za rímskokatolíckym kostolom dve guľometné hniezda. Snaha o tretie sa mu stala osudnou, raneného ho skryli do horárne. Práve tam ho našli nemecké vojská a odviekli do hradu. Pri neľudskom mučení od samotného Spindlera nikoho neprežrádli, fašisti ho následne zastrelili.

Dozorca finančnej stráže Pavol Bilík bol ďalšou obeťou nemeckého besnenia. Zajali ho pri pokuse o zatrasenie cesty tankom smerom z Popradu. Prekvapili ich vojaci z Kežmarku a spolu s ostatnými partizánmi ich zo Smokovca odviezli na hrad, v ktorom počas SNP sídlilo Gestapo. Celú noc ho vypočúvali, no nepovedal ani

slovo. Na druhý deň ráno stál na nádvorí a odmietol sa počas svojej popravy otočiť chrbtom. Pochovali ho v Kežmarku, no neskôr jeho telo previezli na cintorín v Novom Smokovci. Hneď po vojne bol ocenený niekoľkými hodnosťami a vyznamenaný Radom SNP 1. triedy in memoriam. Ostatní členovia finančnej stráže unikli pred smrťou iba o vlások. Do situácie zasiahol Gabriel Kégel a lekárka sanatória Klára Henschová. Po intervencii odsunuli okamžité vykonanie popravy a získali tak čas. Zachránené životy boli vykúpené pod podmienkou, že manželky a deti povstalcov budú ručiť svojim životom za to, že neujdu a nepridajú sa k partizánom.

Kežmarské hradné nádvorie bolo v septembri 1944 miestom krutého koncu i ostatných väznených partizánov: 20-ročného Michala Dluhého z Matejoviec, 51-ročného Jána Jevčina z Kružľova, 20-ročného Ondreja Macka z Petrovian, 43-ročného Štefana Kriššáka z Mlynčekov,

Povstalecké vojsko medzi Huncovcami a Kežmarkom.

Vladimíra Luptáka zo Svitú, 30-ročného Vladimíra Martuševského z Kežmarku, 28-ročného čatára Michala Pardela z Huty, Jána Gombíka, 24-ročného Jána Gajdoša z Kežmarku a 20-ročného Júliusa Tentela. Otrásne zaobchádzanie sa dotklo i ťažko ranených, ktorí sa liečili v miestnej nemocnici. Opäť zaúradoval kapitán Spindler a vojenská hliadka. Vnikli do nemocnice, odviekli pacientov za mesto pod Goldsberg a bez rozsudku zastrelili.

Povstalecké akcie neutíchli a už začiatkom septembra sa snažilo lietadlo hodiť bomby na kasárne. Bohužiaľ zasiahli iba neďaleké humno miestneho roľníka na Michalskej ulici. Začalo horieť, požiar bol však včas uhasený. Cieľom povstalcov boli i sklady munície na úpätí Jeru-

Pavol Kapráľ, obeť fašistických zverstiev.

zalemského vrchu. Zhodili však bomby nepresne a dopadli na kapustové pole. Iné mierili na športové ihrisko, dve dokázali významne poškodiť aj okolité domy. Koniec druhej svetovej vojny bol už na dosah. Nefahké dni pribúdali, na oslobodenie mesta čakali Kežmarčania s veľkou nádejou. Úrady plne nefungovali, deti nechodili do školy a obchody po evakuovaných Nemcoch zívajú prázdnotou. 21. januára bola rozkazom nemeckého veliteľstva vyhlásená nútená evakuácia mesta. Občania neposlúchli a niekoľko dní na to začalo ustupovať i vojsko. Ostali iba deštruktívne jednotky, ktoré mali zničiť a vyradiť z prevádzky dôležité inštitúcie, železničný prístup do mesta a mosty. Zanechalo po sebe zničenú poštu na Baštovej ulici či poškodený most blízko Weinovej továrne. Vďaka iniciatíve Kežmarčanov boli škody v porovnaní s inými mestami iba minimálne.

Nielen chladné januárové počasie vyhnalo nemeckých vojakov z mesta. V popoludňajších hodinách 27. januára odišla posledná jednotka armády smerom na Veľkú Lomnicu. Práve v ten istý deň už na mestskom úrade viala československá zástava. Zaslúžil sa o to miestny úradník Eduard Bartek. Približne o desiatej hodine večer vstúpil do Kežmarku prapor 1. československej samostatnej brigády pod velením plukovníka J. Satorie. Čakalo ich ľudoprázdne mesto. Väčšina nemeckého obyvateľstva stihla utiecť a to slovenské sa skrývalo v pivniciach.

Prišli i vojaci z trestného oddielu, ich príchod rozozvučal zvony a veselé srdcia oslobodených Kežmarčanov. Jednotky sa nezdržali dlho, po krátkom oddychu pokračovali v prenasledovaní nepriateľov. V meste ostal iba sovietsky veliteľ s hŕstkou vojakov a československý plukovník Prikryl. Jeho kanceláriu by sme našli v dome Juraja Markovicha na vtedajšom Masarykovom námestí.

*Spracovala: Patrícia Rozgonyiová,
Zdroj: História Kežmarku
od 2. polovice 18. storočia*

Noviny v premenách času

Tlačené slovo má v Kežmarku už takmer viac ako 140-ročnú tradíciu. História zasiahla aj do vydávania periodickej tlače. Menila svoj šat, dobu vychádzania a reflektovala vtedajšie politické zameranie.

Prvenstvo v tejto oblasti je spojené s početnou nemeckou komunitou, ktorá už za monarchie vydávala niekoľko periodík. Týždenník Karpathen-Post vychádzal v tlačiarňi rodiny Sauter od záveru 19. storočia a mal počas druhej svetovej vojny trojročnú prestávku, nakoľko museli majitelia tlačiarne evakuovať do Nemecka. Po niekoľkých pokusoch a pravdepodobne značného nátlaku vtedajších stranických orgánov vyšiel týždenník Nová Dedina. Po deviatich rokoch prezentácie Jednotného roľníckeho družstva sa premenoval na Kežmarské noviny. I tie boli po polroku zrušené podobne ako po územnej reorganizácii okres Kežmarok.

Reakciou na udalosti z augusta 1968 bolo prvé číslo Kežmarských hlasov. Výrazne protiokupačný tón článkov kraloval tajne rozposielaným novinám. Ich cesta bola neraz trnitá, po treťom čísle pripravenom mládežou vstúpil umiernený duch

doby. Nasledujúce číslo nemohlo vyjsť tlačou, písalo sa teda na strojoch. Spomínaná miestna mládež sa tak dostala do pozornosti Štátnej tajnej bezpečnosti, čo im na niekoľko rokov ovplyvnilo život. Krátko vychádzal mesačník Kultúrny spravodaj zameraný na výročia, mestské pamiatky a osobnosti. Naplno sa v Kežmarku začali opäť vydávať noviny až po Nežnej revolúcii. Iba dva roky existoval občasník Kežmarské hlasy, orientovaný nielen na vzniknutú Verejnosť proti násiliu, ale aj na ostatné politické strany a hnutia.

Snaha o dobrú informovanosť o miestnom dianí pre Kežmarčanov vyústila k vzniku novín s názvom Kežmarok. V roku 1992 vzniklo prvé číslo o Európskom ľudovom remesle a ich redaktorom bol Jaroslav Švirloch. K obyvateľom mesta boli doručené členmi skautského zboru dvakrát mesačne. Periodicita novín Kežmarok sa nezme-

nila do konca roka 2015, nasledoval mesačník s farebnou obálkou ako ho držíte v rukách dnes. Niekoľkoročným redaktorom bol Pavol Humeník, sídlom redakcie bola historická budova pri Radnici.

Nemalou mierou prispeli do miestnej tlače i periodiká náboženských obcí. Rímskokatolícka farnosť v Kežmarku zabezpečuje informačník Cesťta. Spočiatku bol taktiež mesačníkom a v súčasnosti vychádza sporadicky. Môže sa však pochváliť prvenstvami v súťažiach podobne ladených časopisov. Zborový list Evanjelického a v cirkevného zboru v Kežmarku vychádza od roku 1998 dodnes k sviatkom Veľkej noci a Vianoc. Mnohokrát ide o objemný časopis plný zaujímavých článkov.

Na poli periodickej tlače sa realizoval i Klub filatelistov v Kežmarku. Časopis Kežmarská filatelia venoval svoju pozornosť predovšetkým návrhom na príležitostné poštové pečiatky a pohľadnice. Často v ňom mohol začínajúci filatelista nájsť potrebné vysvetlenie pojmov či objasnenie histórie vývoja známok. Pripravoval ho dlhoročný predseda klubu Ján Nyéki s nástupcom Zdenkom Baligom. Po deviatich rokoch vydávania v roku 2006 časopis zanikol.

*Spracovala: Patrícia Rozgonyiová,
Zdroj: História Kežmarku
od 2. polovice 18. storočia*

Tajomstvá hradných depozitárov. Pečatidlo katolíckej školy

Školstvo má v Kežmarku veľmi bohatú tradíciu. Predpokladá sa, že prvá farská škola existovala v meste pod Tatrami v druhej polovici 13. storočia. Vzdelávanie odvtedy prešlo dlhým vývojom, rozličnými zmenami a reformami.

Prvú školu spravovala katolícka cirkev. Neskôr prešla pod krídla mesta, aby sa po reformácii opätovne vrátila do rúk jednotlivých cirkví - vo vtedajšom ponímaní evanjelickej a katolíckej. Počas 19. a 20. storočia vzniklo niekoľko typov vyšších štátnych škôl, o ktorých vieme relatívne dosť. Menej známe sú dejiny základných, ľudových škôl. Práve to je prípad Katolíckej ľudovej školy v Kežmarku.

Dejiny katolíckeho elementárneho školstva sú pre chýbajúce písomné pramene azda najmenej spracované. Ako píše správa nástupníckej Štátnej ľudovej školy, ktorá vznikla v septembri 1911 „triedne výkazy chýbajú čiastočne za školský rok 1903/04 až do 1919/20; neboli odovzdané a prevzaté, stratili sa počas svetovej vojny.“ Agendu bývalej katolíckej školy nateraz považujeme za nenávratne stratenú, respektíve v lepšom prípade leží dobre ukrytá v niektorom maďarskom archíve.

Okrem papierových dokumentov absentujú i trojrozmerné predmety. Pritom útržkovité informácie pochádzajúce z dobovej tlače hovoria, že škola mala pomerne veľký význam. Od druhej polovice 18. storočia do júna 1911 sídlila v poschodovej budove pri renesančnej zvonici oproti dnešnej Bazilike sv. Kríža. Do septembra 1913

v nej pôsobila Štátna ľudová škola. Dôkaz o tom podávajú historické fotografie či pohľadnice, kde vidieť maďarský nápis názvu školy. O menách jednotlivých pedagógov máme stručné správy z prelomu 19. a 20. storočia, pričom k najznámejším patrili napríklad známy botanik Viktor Greschik, Franz Krivácsy, Norberta Mayscheider či Ladislav Rónai. V zozname absolventov nachádzame také osobnosti ako bratia Petzvalovci či lekár - röntgenológ Vojtech Alexander.

Múzeum v Kežmarku uchováva dva exponáty viažuce sa ku Katolíckej ľudovej škole. Prvým je vysvedčenie zo školského roku 1902/03, vypísané na meno Jenő Kubovcsik. V jednoduchom ozdobnom ráme sú vytlačené i rukou doplnené údaje o absolvovaných predmetoch. V dolnej časti nechýbajú podpisy triedneho učiteľa Lászlá Szlábyho a riaditeľa Ferencza Laufika, vtedajšieho farára rímskokatolíckej cirkevnej obce. Tlačivo bolo vydané v kežmarskej tlačiarňi Paula Sautera.

Oveľa vzácnejšie je kovové pečatidlo spomínanej školy, ktoré bolo do muzeálneho zbierkového fondu zakúpené v roku 2018. Po jeho obvodu sa nachádza latinský kolopis SIGILLUM SCHOL. CAP. N. KESMARKIENSIS 1782, v úplnom znení SIGILLUM SCHOLAE CAPITULI NOSTRI KESMARKIEN-

SIS 1782. Vo voľnom preklade by sme ho mohli uviesť ako Pečať našej kežmarskej cirkevnej školy. V strede pečatidla sa okrem rastlinného motívu nachádza štít s dvoma bližšie nešpecifikovanými postavami. Ide zrejme o výjav sv. Alžbety Uhorskej s košíkom, ktorá sa stretáva s pútnikom, respektíve žobrákom.

Rok vyrytý na pečatidle označuje pravdepodobne dátum jeho výroby. Avšak či sa vtedy udiala i nejaká iná významná udalosť, nateraz nevedno. Každopádne, v tomto časovom období pôsobil ako kežmarský prior - farár páter Mathias Stahel z rehole pavlínov.

Historikom ostáva veriť, že časom pribudnú ďalšie predmety mapujúce dejiny tunajšej Katolíckej ľudovej školy.

*Vladimír Julián Ševc,
Foto: Múzeum v Kežmarku*

Kežmarok sa uchádza o titul Európske mesto športu

V meste pod Tatrami sa aktívne pripravujú podklady k projektu, ktorého cieľom je získanie titulu Európske mesto športu 2022. Jeho nadobudnutie by znamenalo nielen zaradenie Kežmarku do najväčšej siete miest športu v Európe, ale aj zviditeľnenie mesta či medzinárodné uznanie.

Mestá v rozvoji a podpore športu zohrávajú dôležitú úlohu. K jednému z prostriedkov podpory športovania v meste patrí titul European Town of Sport. O jeho udelení rozhodne Asociácia európskych miest športu pri Európskej únii (ACES Europe) na jeseň tohto roka.

Kežmarok, mesto s bohatou športovou históriou a úspechmi, dlhodobo vytvára vhodné podmienky pre rekreačný a výkonnostný šport. Ako kultivovaný prostriedok voľného času má v meste nielen bohatú minulosť, ale aj atraktívnu súčasnosť. Komisári ACES Europe navštívia v dňoch 8. až 10. septembra viaceré športové zariadenia, aby preverili pripravenosť mesta na získanie titulu.

„Počas celého roka ponúkame našim obyvateľom a návštevníkom množstvo zaujímavých príležitostí na zlepšenie fyzickej

kondície, ale aj na relax, oddych a množstvo nezabudnuteľných zážitkov. Som presvedčený, že získaním tohto titulu by záujem o šport v regióne u všetkých vekových kategórií ešte vzrástol. Vo zvýšenej miere by sa tak naplnil celospoločenský význam športu v oblasti vzdelávania a zdravia občanov,“ uviedol ku kandidatúre primátor mesta Ján Ferenčák.

Titulom Európske mesto športu pre rok 2021 sa hrdia talianske sídla Segni, Auronzo di Cadore a Pontinvrea, estónske Elva a Sansepolcro, francúzske La Fare Les Oliviers, španielske Pravia či slovenský Veľký Šariš. Dostávajú ho obce do 25-tisíc obyvateľov. Okrem zviditeľnenia na medzinárodnom športovom poli majú držiteľia titulu otvorenejšiu cestu v snahe získať financie z eurofondov na športovú infraštruktúru.

Barbora Sisková

Oficiálne logo kandidúry mesta Kežmarok.

Pracovné stretnutia sú pod záštitou viceprimátora.

Príležitosť pre ďalší rozvoj kežmarského športu

Heslo v zdravom tele zdravý duch žije v historickom, modernom a dynamickom meste Kežmarok viac než 500 rokov. Od richtárov až po primátorov vedeniu mesta prirodzene záležalo na rozvoji športu v meste.

Historické prvenstvo v kežmarskom športe patrí streleckému spolku, ktorý bol založený v už v roku 1520. V roku 1873 u nás vznikla prvá turistická organizácia Uhorskej monarchie – Uhorský karpatský spolok. Hokejovú pohárovú súťaž v Starom Smokovci, ako jednu z prvých na Slovensku, organizoval od sezóny 1923 až 1924 Kežmarský Karpatský spolok. Mesto zostáva naďalej verné športovým tradíciám.

Kežmarok je zvýhodnený výbornou zemepisnou polohou. Je východiskovým bodom turistiky a športových aktivít vo Vysokých Tatrách, v Slovenskom raji a Pieňinách. Moderný golfový areál Royal Valley Golf Club je v tesnej blízkosti mesta. Časť bohatej siete cyklochodníkov je súčasťou

slovensko-poľského cyklochodníka okolo Vysokých Tatier.

„Šport a jeho rozvoj patrí medzi národné priority Slovenskej republiky, čo sa odráža aj v strategických dokumentoch štátu a územnej samosprávy. Pri spracovaní koncepcie rozvoja športu mesta Kežmarok sme vychádzali z platnej legislatívy v oblasti športu, predloženého zmapovania a analýz športovej a školskej infraštruktúry, cieľov športových klubov a skúseností pri ich naplňaní v rámci mesta. V neposlednom rade z finančných možností,“ povedal primátor mesta Ján Ferenčák.

V súčasnosti šport v meste napreduje a ponúka Kežmarčanom rôzne zaujímavé možnosti realizácie. „Zrekonštruovali sme

letné kúpalisko so slanou vodou, ktoré je vyhľadávaným miestom priaznivcov plávania. Okrem futbalového štadióna s bežeckým oválom slúži športovcom tiež tréningový futbalový štadión a Športová hala Vlada Jančeka. Mesto poskytuje príležitosť tenistom na svojich tenisových kurtoch. Pýchou mesta je zrekonštruovaná Aréna Kežmarok s kapacitou 3 500 miest, ktorej súčasťou bude multifunkčné tréningové centrum,“ povedal primátor. Okolie mesta poskytuje podmienky na zjazdové aj bežecké lyžovanie. Mesto má svoju pumptrackovú dráhu, skatepark i viacúčelové ihrisko. V našom meste sa organizujú turnaje vo volejbale, hokejbale, futbale, šachu, stolnom tenise, lukostrelbe, tanečnom športe, atletike či nočný beh mestom.

Úspešní kežmarskí športovci šíria dobré meno mesta. V slávnej lyžiarskej minulosti mal Kežmarok nielen majstrov a reprezentantov Československa, Slovenskej republiky či Európy, ale aj Svetového pohára a Zimných olympijských hier.

Ondrej Miškovič

Mesto bolo svojou výhodnou geografickou polohou predurčené k športovému osudu

Zabojevať o titul Európske mesto športu 2022 chce v spolupráci s mestom aj Mestský športový klub. V rozhovore s prezidentom MŠK Ľuboslavom Kovalským sa dozvieme viac.

Ako sa rozvíjal kežmarský šport v meste až do súčasnej podoby?

Mesto Kežmarok sa hrdí bohatou športovou históriou siahajúcou do 17. storočia. V behu času sa stihlo mnoho kežmarských rodákov a odchovancov významne zapísať do dejín histórie športu a pohybovej kultúry nielen na Slovensku, ale aj na medzinárodnej a olympijskej scéne. Ako rodený Kežmarčan som hrdý na minulých i súčasných úspešných športovcov, ich trénerov, športových funkcionárov a pedagógov. Na všetkých tých, ktorí športu obetovali svoj voľný čas i celé životy. Na tých, ktorí stáli na stupňoch víťazov, ale hlavne tých, ktorí ich tam vyniesli.

Ako hodnotíte iniciatívu mesta uchádzať sa o prestížny titul?

Ako prezidentovi Mestského športového klubu mesta Kežmarok a zároveň predsedovi športovej komisie pri mestskom zastupiteľstve mesta Kežmarok mi pripadá vzácné bojovať o titul. Čas plynie, doba sa mení a s ňou aj nároky na existenciu športu ako takého. Verím, že odkaz bohatej športovej histórie bude motiváciou aj pre generácie, ktoré prídu po nás. Verím, že materializmus dnešnej nikdy nevytláči z kežmarských športových srdc túžbu po slobode, radosť a priateľstve, ktorú šport vo svojej podstate dáva. Nech Kežmarok – európske mesto športu 2022 zbližuje ľudí nie len na športoviskách, ale i všade mimo nich.

V čom vidíte hlavnú devízu pre rozvoj športu v meste?

Blízkosť vysokých hôr a krásnej prírody naučila dávnych obyvateľov strieľať, jazdiť na koňoch, uskutočňovať turistické a horolezecké výstupy, alpsky či seversky lyžovať. Dnešná športová infraštruktúra vytvára podmienky pre rast kolektívnych aj individuálnych športov. Základné školy vybavené modernými športoviskami, zimný štadión, futbalové štadióny, športové haly, lukostrelecký či kynologický areál i letné kúpalisko dávajú možnosť každému kto chce športovať možnosť seberealizácie.

Mgr. Ľuboslav Kovalský

V čom je potrebné Kežmarku ešte zabráť?

Dnes, ak hovorím o podpore športu v meste Kežmarok, hovorím o podpore pohybovej činnosti všetkých vekových kategórií v rámci rekreačného, výkonnostného i vrcholového športu. Dôkazom toho je každoročná organizácia množstva športových podujatí pod záštitou mesta, akou je napríklad Olympiáda materských škôl, veteránsky volejbalový turnaj, športové podujatia v rámci Dní športu mesta Kežmarok, prázdninové športové kempy či tábory. V rámci výkonnostného športu si môžu obyvatelia vybrať z viac ako dvadsiatky druhov športov, z toho šestnástich priamo združených v Mestskom športovom klube. Teší ma, že sa nám v rámci Mestského športového klubu podarilo vytvoriť systém podpory výkonnostného športu tak, aby každé živé združenie mohlo vykonávať svoje aktivity s dostatočnou podporou priestorového zabezpečenia i samotnej športovej činnosti. Voľnočasové aktivity organizovaných skupín či mladé - výnimočné športové talenty zase podporujeme v rámci športových projektov pod záštitou Komisie športu pri mestskom zastupiteľstve.

Ondrej Miškovič

Prečo by sa mal stať Kežmarok mesto športu?

**Zuzana Rumlová,
predsedkyňa KST Zlatná Kežmarok**

Geografická poloha nášho mesta je ideálna, podtatranská oblasť je skutočným rajom pre turistov - Vysoké Tatry, Nízke Tatry, Slovenský raj a Pieniny sú doslova na skok. Chôdza v prírodnom teréne extrémne nezaťažuje kĺby a pohybový aparát. Výsledkom je lepšia nálada a optimistickejší postoj k životu, v konečnom dôsledku vedie k zvýšeniu výkonnosti a oddialeniu prejavov starnutia. V našom klube tvoria základ členskej základne práve seniori nad 60 rokov. Turistické akcie pripravujeme s prihliadnutím na fyzické možnosti našich členov, lebo bezpečný návrat z túry je našou prioritou. Nepotrebujeme žiadnu náročnú výstroj, jedine kvalitnú obuv, vhodné oblečenie a chuť urobiť niečo pre svoje zdravie. To sa nám darí na sto percent.

**Dušan Tokarčík,
riaditeľ základnej školy**

Posledný školský rok spojený s pandemiou odhalil dlhodobý trend zhoršujúceho sa fyzického a duševného zdravia detí a mládeže, sprevádzaný nárastom obezity, dramatickým poklesom ich pohybových schopností a zvýšeným výskytom duševných porúch a problémov vyžadujúcich odbornú pomoc. My učiteľia za dôležité považujeme nárast a zvýšenie pohybových aktivít ako i navýšenie počtu hodín telesnej výchovy na tri hodiny týždenne. Okrem toho požadujú bezodkladne investovať do školskej športovej infraštruktúry. Deti a mládež sú našou budúcnosťou a je nevyhnutné, aby mali od malička na školách kvalitné podmienky na športovanie. V opačnom prípade strácame veľké množstvo talentov a trpí tým celý šport.

**Pavol Fejčák,
správa športových zariadení**

Vďaka viacnásobnému zloženiu obyvateľstva vznikali predovšetkým nemecké a maďarské telocvičné spolky, ale nechýbali ani tie slovenské. Populárne boli najmä futbalové zápasy medzi týmito spolkami v rámci mesta. Kežmarčania veľmi radi športovali, pretože pochopili, že sa musí človek rozvíjať nielen mentálne, ale aj fyzicky. Mesto má dlhoročnú športovú tradíciu, vybudovaním všetkých športových zariadení ponúka nielen športovým klubom, ale aj širokej verejnosti rôznorodé športové vyžitie. Obyvatelia mesta chápu význam športovania, ako dôležitý faktor pre budovanie fyzickej kondície, zdravia, ale aj spoločenského vyžitia, preto tieto športové zariadenia využívajú v hojnom počte a pravidelne, šport sa stal každodennou súčasťou ich života. Je mi ctou pracovať vo funkcii správcu týchto športových zariadení mesta Kežmarok.

Anastázia Zgeburová strieborná na medzinárodnom turnaji

Športová hala Transpetrol v Senci bola dejiskom v poradí už 29. ročníka medzinárodnej série turnajov detí a mládeže v stolnom tenise pod názvom JOOLA Satellite Tour. V kategórii dorasteniek nastúpila do turnaja 16. hráčka slovenského rebríčka Anastázia Zgeburová z TJ STO Slovenská Ves.

Okrem slovenskej špičky sa na turnaji zúčastnili mladí stolní tenisti a tenistky z Rakúska, Česka, Nemecka, Anglicka, Saudskej Arábie a Japonska. V prvej skupinovej fáze, v štvorčlennej skupine postúpila Anastázia z druhého miesta, keď porazila Lenku Kováčovú z Pezinka a Alexandru Trégerovú z Podlavíc a prehrala s Nemkou Sofiou Stefanskou.

Potom to už Anastázia rozbalila vo vyraďovacej fáze turnaja, keď víťazila nad slovenskými reprezentantkami a výbornou Nemkou zaradom až do finále. Bola proste nezastaviteľná. Prvú súperku Renátu Lacenovou z Topoľčian, slovenskú trojku, ktorú ešte nikdy nezdolala, porazila 3:1. Ďalšiu súperku mala z Nemecka Lilli-Ema Nau z klubu TTVN. Prehrávala s ňou 2:1, ale potom Anastázia pridala na plné obrátky, zápas otočila vo svoj prospech a zvíťazila 3:2.

V boji o postup do finále ju čakala najlepšia hráčka Slovenska Adriana Ilášová z Topoľčian, s ktorou tiež ešte nevyhrala. Slovenská jednotka Adriana Ilášová dokázala uhrať s Anastáziou len jediný set, aj ten bol veľmi tesný. V ostatných už dominovala s veľkým prehľadom Anastázia. Výborné podania, trpezlivá medzihra a prudké útočne forhandové údery zdobili jej vynikajúci výkon. Po vyhranom zápase neverila tomu, čo dokázala. So slovenskou

jednotkou sa nevyhráva a to dokonca nie na prestížnom medzinárodnom turnaji. Po zápase povedala, že sa jej to všetko asi

Zgeburová na stupni víťazov.

sníva a po vyhranom zápase ju ovládli obrovské emócie.

Vo finále ju čakala slovenská dvojka, Ema Činčurová opäť z Topoľčian. Krásny zápas, nádherné divadlo. Anastázia sa držala veľmi statočne. Podarilo sa jej vyrovnať na 1:1. V závere jej trochu dochádzali

sily a aj napriek tomu hrala vyrovnanú partiu. Nakoniec bola slovenská dvojka nad jej sily a zvíťazila nad Anastáziou v pomere 3:1.

Čo dodať na záver? Ak sa skĺbia talent s pracovitosťou v stolnom tenise, prídu aj takéto fantastické výsledky. Skromné dievča v skromných podmienkach zo Slovenskej Vsi prehralo až vo finále. Je to jej najväčší úspech, aký dosiahla, aj keď nie jediný. Ako mladšia žiačka získala na Majstrovstvách Slovenska v Čadci tretie miesto

v dvojhre aj štvorhre. Na Majstrovstvách Slovenska základných škôl maximálnou mierou pomohla ku strieborným medailám Základnej škole s materskou školou Slovenská Ves. Toto je však jej najväčší úspech, jej najkrajší stolnotenisový sen.

Peter Hanigovský

Tanečno športové centrum Tempo MŠK Kežmarok otvára v školskom roku 2021/2022 novú sezónu

Za 58 rokov úspešnej výchovy detí, juniorov, mládeže i dospelých v športovom tanci, členovia športového centra úspešne reprezentovali mesto Kežmarok a Slovensko.

Výučba začína 6. septembra a na účastníkov čaká tanečná a rytmická príprava, výučba štandardných a latinskoamerických tancov, príprava na (medzi) národné súťaže spoločenských tancov i tanečné kurzy pre dospelých.

„Boli by sme veľmi radi, keby sa nám podarilo získať nových členov - deti, juniorov, mládež a hlavne chlapcov, pokračovateľov úspešných predchodcov,“ hovorí Gertrúda Scholtzová.

Ondrej Miškovič

MHK Kežmarok – minulosť a budúcnosť hokeja v meste

Dlhé roky sa za vznik kežmarského hokeja považoval rok 1931. Po pátraní sa však zistilo, že to nie je pravda a hokej v Kežmarku je o niečo mladší.

Hokejový oddiel ŠK Liga Kežmarok vznikol 2. novembra 1933 a prvý zápas odohrali kežmarskí hokejisti v decembri toho istého roku proti Spišskej Novej Vsi s výsledkom 1:8.

Mestský hokejový klub Kežmarok bude aj v blízkej sezóne hrať v niekoľkých hokejových súťažiach na Slovensku – seniori budú nastupovať v druhej hokejovej lige a mladšie ročníky budú zastupovať tímy prípravky 3. ročníka a 5. a 7. ročníka ŠHT.

Výchova detí – malých hokejistov – je jedným z cieľov vedenia mestského hokejového klubu. „MHK Kežmarok sa ako jediný oddiel v meste Kežmarok s dlhoročnou tradíciou zameralo na výchovu mládeže od predprípravky až po juniorov, ktorých by sme chceli posunúť k seniorom, avšak dlhodobým prerušením prevádzky zimného štadióna sa celý proces spomalil. Som lokálpatriot. Vrátil som

sa do rodného mesta, aby som spolu s ľuďmi, ktorým nie je ľahostajný hokej v meste, posunul hokej na vyššiu úroveň. Aj keď nachádzame trochu viac prekážok, verím, že to nakoniec dokážeme,“ povedal riaditeľ klubu František Duda.

Vzostup a pád seniorského mužstva Seniorský tím Kežmarku hral dlhé roky v tretej najvyššej súťaži. Postup do druhej najvyššej slovenskej súťaže, 1. slovenskej národnej hokejovej ligy, sa podaril v roku 1991. Potom sa však klub pre finančné problémy prepadol do 2. hokejovej ligy, ktorú začal hrať v druhej polovici roka 2004. V roku 2006 ju vyhral, v nasledujúcom roku aj 1. hokejovú ligu a postúpil do extraligy. Pôsobil v nej dva roky, avšak po neúspechu v baráži o extraligu v sezóne 2008/09 proti tímu HK Spišská Nová Ves sa mužstvo prepadlo naspäť do 1. ho-

kejovej ligy SR. V sezóne 2009/10 bol farmou extraligového HK ŠKP Poprad.

V lete 2010 došlo k záplavám v meste. Tie vážne poškodili zariadenie štadióna, a tak sa klub v sezóne 2010/11 odhlásil z 1. hokejovej ligy a neprihlásil sa do žiadnej súťaže.

Hokej v meste sa naštartoval opäť v roku 2018. Na zrekonštruovaný a funkčný štadión sa vrátili kežmarskí hokejisti, ktorí svoje pôsobenie odštartovali v II. lige. Sezónu 2018/2019 zakončili na 7. mieste skupiny Východ a o rok neskôr skončili o dve miesta vyššie.

V sezóne 2020/2021 odohrali kvôli opatreniam proti šíreniu covidu 19 iba jeden zápas. Na aktuálnu sezónu sa seniorský tím pripravuje od začiatku augusta.

MHK Kežmarok

Hľadáme samostatného odborného referenta oddelenia rozvoja mesta a výstavby

Mesto Kežmarok prijme zamestnanca/zamestnankyňu na pozíciu: Samostatný odborný referent oddelenia rozvoja mesta a výstavby - Útvár územného plánu, stavebného poriadku a ŠFRB.

Kvalifikačné predpoklady a požiadavky:

- vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa technického zamerania,
- osobitný kvalifikačný predpoklad podľa vyhlášky č. 547/2003 Z. z. Ministerstva výstavby a regionálneho rozvoja Slovenskej republiky o obsahu a rozsahu odbornej prípravy a postupe pri overovaní a osvedčovaní osobitného kvalifikačného predpokladu na zabezpečenie činnosti stavebného úradu vítaný,
- bezúhonnosť,
- znalosť platných právnych predpisov vzťahujúcich sa na činnosť stavebného úradu,
- počítačové zručnosti,
- zodpovednosť, samostatnosť v rozhodovacej činnosti.

Platové podmienky:

Platové podmienky v zmysle zákona č. 553/2003 Z. z. o odmeňovaní niektorých za-

mestnancov pri výkone práce vo verejnom záujme v platnom znení, zaradenie do 7. platovej triedy, základná zložka platu v rozsahu od 802 eur do 962,50 eur v závislosti od počtu rokov započítanej praxe, 15% príplatok za zabezpečovanie výkonu samosprávnej pôsobnosti alebo preneseného výkonu štátnej správy, možnosť priznania osobného príplatku vo výške max. do 100 % platovej tarify najvyššieho platového stupňa platovej triedy, do ktorej bude zamestnanec zaradený.

Požadované doklady:

- žiadosť o prijatie do zamestnania,
- štruktúrovaný životopis,
- doklad o najvyššom dosiahnutom vzdelaní,
- osvedčenie o získaní osobitného kvalifikačného predpokladu podľa vyhlášky, č. 547/2003 Z. z., ak ho uchádzač má,
- písomný súhlas uchádzača so spracovaním osobných údajov podľa zákona č. 18/2018

Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov.

Hlavná pracovná činnosť:

- výkon funkcií stavebného úradu I. stupňa na zverenom úseku v plnom rozsahu v zmysle zákona č. 50/76 Zb. v znení neskorších predpisov a súvisiacich predpisov,
- zabezpečovanie preneseného výkonu štátnej správy v zmysle zák. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov a príslušných vykonávacích predpisov,
- výkon štátneho stavebného dohľadu.

Záujemcovia môžu zaslať žiadosť v termíne do 15. septembra na adresu:

Mestský úrad Kežmarok
Hlavné námestie č.1
060 01 Kežmarok

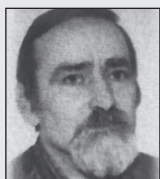
Obálku je potrebné označiť:

„NEOTVÁRAŤ“ Ponuka: samostatný odborný referent oddelenia rozvoja mesta a výstavby - Útvár územného plánu, stavebného poriadku a ŠFRB

*PhDr. Mgr. Ján Ferenčák, MBA
primátor mesta*

Spomienky

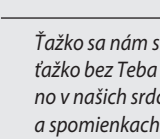
*Už nie si, kde si bol,
ale stále si tam, kde sme my.*

Dňa 9. júla uplynul jeden rok, kedy nás navždy opustil **Pavol Podolinský**. Ktorí ste ho poznali, venujte mu prosím tichú spomienku.
S úctou spomína sestra a celá smútiaca rodina.

*Aj keď nie si medzi nami,
v našich srdciach žiješ s nami.*

Dňa 10. júla uplynuli tri roky od úmrtia nášho milovaného manžela, otca, kamaráta **JUDr. Jána Janka**.
Tí, ktorí ste ho poznali, venujte mu prosím tichú spomienku.

*Ťažko sa nám s Tebou lúčilo,
ťažko bez Teba byť,
no v našich srdciach
a spomienkach budeš stále žiť!*

Ladislav Valeník.

*Tí, ktorí ste ho poznali a mali radi,
venujte mu spolu s nami tichú spomienku.*

*Odišla ticho ako odchádza deň
a v našich srdciach zostáva*

*spomienka len.
Nech s nami spomína každý,
kto ju mal rád.*

švagriná Eva Žembová.
S láskou spomína smútiaca rodina.

*SVIEČKA NA HROBE POMALY ZHASÍNA,
kto vás mal rád, ten na vás
v modlitbách spomína.*

Dňa 28. augusta sme si pripomenuli 12 rokov od smrti môjho otca a deda **Viliama Rennera**.
4. septembra to bude

19 rokov, čo navždy odišla moja mamka a babka **Emília Rennerová**.

Kto ste ich poznali, venujte im tichú spomienku.

*Spi ticho, tichúčko,
dosníval si života sen
a cestou bolesti odišiel si tam,
kde je mier a láska len.*

Renner.

Kto ste ho poznali, venujte mu tichú spomienku.

*Stratili sme čo nám
bolo najvzácnejšie.
Dopracovali usilovné ruky,
stíchlo navždy predobré srdce.*

8. septembra uplynul rok od úmrtia manžela, otca, dedka **Jána Miškoviča**.
S láskou a úctou, spomínajú manželka synovia Radko, Ján a Marek s manželkami a vnúčatami Kanrád, René, Tristan, Simon, Radka, Gabriel, priatelia a ostatná rodina.

*Očiam si odišla,
no v srdci ostala.*

Dňa 23. septembra si pripomenieme druhé smutné výročie, kedy nás navždy opustila naša milovaná manželka, mamka, babka, svokra

a sestra **Božena Jankurová**. Kto ste ju poznali, venujte spolu s nami tichú spomienku.

S láskou spomína smútiaca rodina.

*Želáme Ti večný pokoj,
spi sladko, snívaj svoj sen,
v spomienkach sme pri Tebe
každý deň.*

Dňa 26. septembra si pripomenieme 12. výročie od úmrtia nášho drahého **Martina Klimeka**.

S láskou a úctou spomína smútiaca rodina.

Riadková inzercia

- Ponúkame profesionálne čistenie hrobov, dlažieb/zámkových dlažieb, fasád rodinných domov, plotov, terás, príjazdových ciest, chodníkov. 0944 839 958.
- Dám do prenájmu garáž na 2 osobné autá v Kežmarku. 0918406019
- Ponúkam vám kompletné služby v rámci realizácie vodoinštaláci-

ných prác. Dôveryhodné odborné inštalátorské práce a oprava v dome, firme, kdekoľvek. Viac informácií nájdete na webstránke www.instalatergalo.sk a na telefónnom čísle 0910 171 727.

RO 202109

- Prijmem vodiča na vnútroštátnu prepravu, skupiny C, E. Telefón: 0905 352 596. RO 202101

SPÄT DO ŠKOLY

**Spríjemnite si prvý školský deň
s animáčnym programom na námestí v Kežmarku.
Zazijete lesné vily, žongléra Stana, balónovú show,
maľovanie na tvár a iné...**

2. septembra 2021
10.30 – 15.00 hod.
malé podium pri radnici

www.kezmarok.sk
www.visitkezmarok.sk

Noviny KEŽMAROK, mesačník, evidenčné číslo: EV 5329/16, ISBN 2453-7608, vydáva Mestské kultúrne stredisko Kežmarok, Starý trh č. 46, 060 01 Kežmarok, IČO: 00352179, dátum vydania 26. 8. 2021, ročník VI., **adresa redakcie:** Hlavné námestie 3, 060 01 Kežmarok, e-mail: noviny@kezmarok.sk, patricia.rozgoniyova@kezmarok.sk, ondrej.miskovic@kezmarok.sk, tel.: +421 52 466 0211, **Tlač:** Tlačiareň Kežmarok, GG, s. r. o., **Grafika:** PROGRUP SK, s. r. o. Nevyžiadané rukopisy a fotografie nevraciam. Redakcia si vyhradzuje právo krátenia a korigovania príspevkov. Redakcia nezodpovedá za obsah inzerátov a letákov. Príspevky sú zverejňované bez nároku na honorár. Uzávierky k 15. dňu v mesiaci. **Redaktori:** Barbora Sosková, Patrícia Rozgonyiová, Ondrej Miškovič, **autori titulných fotografií:** M. Stolarčík, M. Hajkovský, A. Smolenová, O. Miškovič, J. Kučkovský, **distribuuje:** Lukáš Breuer. V prípade nedodania novín kontaktujte: 0911 212 431, **náklad:** 5 700 ks. **Periodikum je pôvodne vydávané od roku 1993.**

PONUKY PRÁCE

PREVÁDZKOVÝ ELEKTRIKÁR

Firma Mäsokombinát NORD SVIT s.r.o. prijme do trvalého pracovného pomeru pracovníka na pozíciu prevádzkový elektrikár. **Náplň práce, právomoci a zodpovednosti:** odborná spôsobilosť v zmysle Vyhlášky 508/2009 § 22 alebo § 23: znalosť čítania elektrotechnickej dokumentácie, prax v oblasti elektroenergetiky aspoň 5 rokov, vykonávanie údržby a opravy elektrických rozvodov, strojov a zariadení, obsluha a preventívna údržba VN trafostanice, - navrhovanie zlepšovacích opatrení pre stroje a zariadenia, spolupráca na realizácii vylepšení, modernizácie a automatizácie strojov, zariadení a výrobných liniek, vykonávanie pohotovostnej služby, plnenie ďalších úloh vyplývajúcich z dohodnutého druhu práce pridelené príslušným, vedúcim zamestnancom, implementácia PLC riadiacich systémov výhodou, tvorivá a samostatná práca, čítanie technickej dokumentácie, technické myslenie,

Nástupný plat: 1200,00 €

Nástup ihneď. Prijatý uchádzač dostane náborový príspevok 500,00€.

Kontaktovať budeme iba uchádzačov ktorí spĺňajú požiadavky. Miesto výkonu práce: Hlavná 5, Svit.

EXPEDIENT MÄSOVÝCH VÝROBKOV

Firma Mäsokombinát NORD SVIT s.r.o. prijme do trvalého pracovného pomeru pracovníkov na pozíciu Expedient mäsových výrobkov.

Náplň práce: expedovanie mäsových výrobkov podľa objednávok. Skúsenosti v potravinárskom priemysle výhodou.

Nástupný plat 1000,00 €. Nástup ihneď.

Požadované vzdelanie: stredoškolské bez maturity, stredoškolské s maturitou.

Prijatý uchádzač dostane náborový príspevok 500,00€.

Kontaktovať budeme iba uchádzačov ktorí spĺňajú požiadavky. Miesto výkonu práce: Hlavná 5, Svit.

MÄSIAR-KOSTIČ

Firma Mäsokombinát NORD SVIT s.r.o. prijme do trvalého pracovného pomeru pracovníkov na pozíciu mäsiar-kostič. Skúsenosti v potravinárskom priemysle výhodou.

Náplň práce: kostenie bravčového a hovädzieho mäsa, opracovanie mäsa pre potreby výroby.

Nástupný plat 1200,00 €. Nástup ihneď.

Požadované vzdelanie: stredoškolské bez maturity, stredoškolské s maturitou, vyučený mäsiar.

Prijatý uchádzač dostane náborový príspevok 500,00€.

Kontaktovať budeme iba uchádzačov ktorí spĺňajú požiadavky. Miesto výkonu práce: Hlavná 5, Svit.

VÝROBA MÄSOVÝCH VÝROBKOV

Firma Mäsokombinát NORD SVIT s.r.o. prijme do trvalého pracovného pomeru pracovníkov v potravinárskom odvetví výroba mäsových výrobkov. Skúsenosti v potravinárskom priemysle výhodou.

Náplň práce: výroba mäsových výrobkov. Nástupný plat 950,00 €. Nástup ihneď.

Požadované vzdelanie: stredoškolské bez maturity, stredoškolské s maturitou.

Prijatý uchádzač dostane náborový príspevok 500,00€.

Kontaktovať budeme iba uchádzačov ktorí spĺňajú požiadavky. Miesto výkonu práce: Hlavná 5, Svit.

Žiadosť a životopis zasielať na mzdy@nord-sk.eu

Mesto Kežmarok a Slovenská národná knižnica

pozývajú na

Literárny Kežmarok

56. ročník

pod záštitou primátora mesta Kežmarok Jána Ferenčáka
venovaný 100. výročiu úmrtia PAVLA ORSZÁGHA HVIEZDOSLAVA,
230. výročiu narodenia a 150. výročiu úmrtia JÁNA CHALUPKU

29. 9. - 1. 10.
2021

Štvrtok 30. september

KINO ISKRA

9.30

Seminár

Pavol Országh Hviezdoslav, Ján Chalupka

DOM BARÓNKY,
HLAVNÉ NÁMESTIE 46

11.30

Odhalenie pamätnej tabule
nenaplnenej lásky Jána Chalupku
a Babetty von Wieland

MESTSKÁ KNIŽNICA,
MESTSKÉ KULTÚRNE STREDISKO,
KEŽMARSKÝ HRAD, LÝCEUM

14.00

Tvorivé dielne (I. časť)

Workshopy so spisovateľmi pre všetkých, ktorí
svoju literárnu prácu zaslali do 56. ročníka
súťaže

MESTSKÉ KULTÚRNE STREDISKO

19.00

Koncert

Doroty Nvotovej

Piatok 1. október

MESTSKÁ KNIŽNICA,
MESTSKÉ KULTÚRNE STREDISKO,
KEŽMARSKÝ HRAD, LÝCEUM

9.00

Tvorivé dielne (II. časť)
Workshopy so spisovateľmi

11.00

Prehliadka pamiatok
mesta Kežmarok

Podujatie sa koná v spolupráci:
Prešovský samosprávny kraj,
Múzeum v Kežmarku,
Cirkevný zbor ECAV na Slovensku Kežmarok.
Z verejných zdrojov podporil Fond
na podporu umenia.

Streda 29. september

LÝCEUM

15.00

Slávnostné otvorenie
Literárneho Kežmarku

Vyhlásenie výsledkov súťaže

doplnené pásmom víťazných prác v naštudovaní
Základná umelecká škola Antona Cígera

Sprístupnenie výstavy

o Pavlovi Országhovi Hviezdoslavovi
a Jánovi Chalupkovi

DREVENÝ ARTIKULÁRNY KOSTOL

19.00

Literárny večer

Dramatizácia diela Jána Chalupku v naštudovaní
divadla exTeatro

František Báleš ansámbl – zhudobnené diela
slovenských básnikov

hostia večera: známi spisovatelia

KEŽMAROK
MODERNÝ • DYNAMICKÝ • HISTORICKÝ

PREŠOVSKÝ
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

u.

fond
na podporu
umenia